

EVALUATIE DUURVERKORTING WW

KLANT

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Directie
Werknemersregelingen

**KENMERK
AUTEUR(S)
DATUM
VERSIE**

MG/sb/003991

Inge Clemens, Maartje Gielen, Michiel Bosma en Joost van Gemeren
6 januari 2025
Eindrapport

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusie	3
1 Inleiding	10
1.1 Achtergrond, aanleiding en doel	10
1.2 Onderzoeksvragen	11
1.3 Onderzoeksmethode in het kort	11
1.4 Leeswijzer	13
2 Toelichting maximering en vertraagde opbouw	14
2.1 Maximering van 38 maanden naar 24 maanden	14
2.2 Vertraagde opbouw na de eerste 10 arbeidsjaren	15
2.3 De structurele nieuwe situatie wordt pas in 2043 bereikt door lang ingroeipad vertraagde opbouw	16
2.4 Vertraagde opbouw raakt vooral jongere WW-gerechtigden, maximering oudere WW-gerechtigden	17
2.5 Op basis van de bestaande literatuur verwachten wij dat de duurverkortng leidt tot snellere werkhervatting maar mogelijk wel van lagere kwaliteit	17
3 Effecten maximering op WW-gerechtigden	20
3.1 Bruto-effecten maximering	20
3.2 Netto-effecten maximering	23
3.3 Effecten van maximering voor verschillende subgroepen	28
4 Effecten vertraagde opbouw WW-gerechtigden	32
4.1 Bruto-effecten vertraagde opbouw	32
4.2 Netto-effecten vertraagde opbouw	35
4.3 Effecten van vertraagde opbouw voor verschillende subgroepen	38
5 Uitkeringslasten WW	42
5.1 Effect maximering op uitkeringslasten WW	42
5.2 Effect vertraagde opbouw op uitkeringslasten WW	43
5.3 Beoogde besparing behaald	44
A. Onderzoeksverantwoording	45
A.1 Toelichting regressiemodel	45
A.2 Toelichting beschrijvende statistieken	49
A.3 Analysebestanden en bewerkingen	49
A.4 Uitgesloten cao's	52
A.5 Toelichting berekening effect maximering en vertraagde opbouw op de WW-uitkeringslasten	55
B. Analyseresultaten in meer detail	56
C. Gevoeligheidsanalyses regressie	60
C.1 Gevoeligheidsanalyses regressie maximering	60
C.2 Gevoeligheidsanalyses regressie vertraagde opbouw	61
D. Expertgroep	63

Evaluatie duurverkorting WW

Wat?

In 2015, zijn met de **Wet Werk en Zekerheid (Wwz)** verschillende maatregelen ingevoerd om **werknemers na verlies van hun baan te stimuleren** sneller weer aan de slag te gaan.

Deze maatregelen moeten snelle re-integratie stimuleren, langdurige werkloosheid voorkomen, kosten beheersen en sluiten aan bij internationale trends.

Hoe?

Verkorting van de maximale WW-duur van 38 naar 24 maanden.

- ❑ Heeft vooral impact op mensen boven de 40 jaar, met een lang arbeidsverleden (25+ jaren).
- ❑ Dit is stapsgewijs ingevoerd vanaf 2016. Sinds 1 april 2019 is de maximale WW-duur voor iedereen 24 maanden.

Vertraagde opbouw van WW-recht: vanaf het elfde arbeidsjaar telt ieder extra gewerkt jaar voor 'slechts' een halve maand extra WW-duur, waar het voorheen een hele maand was.

- ❑ Dit raakt vooral mensen tot en met 40 jaar met een relatief kort arbeidsverleden (10-24 jaar).
- ❑ Dit is stapsgewijs ingevoerd vanaf 2016, maar heeft een langer ingroeipad. De maatregel is pas in 2043 volledig uitgerold.

Resultaten in context

Significant APE onderzocht de effecten van de maatregelen om de WW in te korten. De resultaten moeten in context worden geplaatst:

De effecten zijn in een gunstige conjunctuur gemeten. Op basis hiervan kunnen we niet zeggen wat de effecten van de maatregelen zijn in een ongunstige conjunctuur. Waarschijnlijk zijn de beoogde effecten dan kleiner en de nadelige neveneffecten groter.

Door de stapsgewijze invoering waren de maatregelen niet voor iedereen in de onderzochte groep volledig van kracht.

De gemiddelde duurverkorting door maximering tussen 2016 en 2019 **≈ 5 maanden**

De gemiddelde duurverkorting door vertraagde opbouw tussen 2017 en 2019 **≈ 1 maand**.

Hoofdeffecten

Uitkeringslasten dalen door WW-verkorting

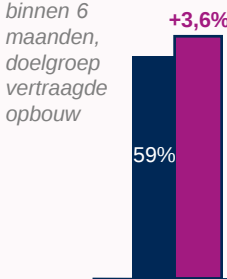
Geschatte besparing van de uitkeringslasten in 2019 (in euro's)

💡 **De vertraagde opbouw** wordt stapsgewijs uitgebreid tot 2043, waardoor de besparingen verder zullen toenemen.

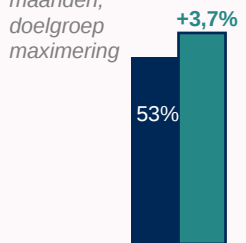
Duurverkorting zorgt voor toename van kans op werk

Kans op werk binnen 6 maanden, doelgroep vertraagde opbouw

■ Vóór de maatregelen
■ Na gemiddeld 1 maand vertraagde opbouw

Kans op werk binnen 6 maanden, doelgroep maximering

■ Vóór de maatregelen
■ Na gemiddeld 5 maanden maximering

💡 Bij **vertraagde opbouw** is het effect op de werkhervatting binnen 6 maanden het grootst. Bij **maximering** is het effect op de werkhervatting binnen 12 maanden het grootst (+4,9%).

Wat is het effect op de WW-duur?

Maximering:

📅 1 maand minder WW-recht door maximering **≈ gemiddeld 13 dagen** kortere WW-duur

Vertraagde Opbouw:

📅 1 maand minder WW-recht door vertraagde opbouw **≈ gemiddeld 16 dagen** kortere WW-duur

Neveneffecten

Korte termijn: de kwaliteit van werkhervatting is lager

Gemeten bij de eerste baan na instroom WW.

💰 1 maand minder WW-recht door **vertraagde opbouw** = gemiddeld **€0,30 lager** uurloon

💡 Er zijn geen significante effecten gevonden voor **maximering**

Lange termijn: meer werk, hoger loon, meer vaste contracten

per maand extra **maximering**, 5 jaar na instroom gemiddeld

+0,7% meer werkzaam

+0,4% meer vaste contracten

+€0,04 hoger uurloon

Er zijn geen significante langetermijneffecten gevonden voor **vertraagde opbouw**

De maatregelen leiden niet tot weglekeffecten naar andere uitkeringen

Maximering en vertraagde opbouw leiden (in de gunstige conjunctuur) niet tot hogere instroom of doorstroom naar andere uitkeringen (zoals bijstand of ziektewet).

Samenvatting en conclusie

Aanleiding en doel

De Werkloosheidswet (WW) biedt werknemers inkomenszekerheid bij werkloosheid. In 2015 is de Wet werk en zekerheid (Wwz) ingevoerd. Met de invoering van de Wwz zijn verschillende maatregelen in de Werkloosheidswet ingevoerd om werklozen te stimuleren om zo snel mogelijk na verlies van hun baan weer aan de slag te laten gaan. Wij onderzoeken het effect van twee van de vier maatregelen uit de Wwz, te weten:

- a. Beperking van de maximale WW-duur van 38 naar 24 maanden;
- b. Vertraagde opbouw van WW-recht na tien jaar arbeidsverleden.

Door de maximale duur van de WW te verkorten, streeft de overheid naar een evenwicht tussen financiële ondersteuning en activering.

Dit zijn de belangrijkste beleidsdoelen van het verkorten van de WW-duur:

- a. **Activering en arbeidsmobiliteit:** de WW wordt als ‘trampoline’ naar werk gezien. Door kortere uitkeringsperiodes worden werkzoekenden sneller gestimuleerd om passend werk te accepteren;
- b. **Voorkomen van langdurige werkloosheid:** langdurige werkloosheid is schadelijk voor de kansen op de arbeidsmarkt, vooral bij ouderen. Kortere WW-duur helpt dit te voorkomen;
- c. **Kostenbeheersing:** kortere uitkeringsperiodes verlagen structureel de uitkeringslasten en ondersteunen de houdbaarheid van de sociale zekerheid;
- d. **Internationale aansluiting:** de eerdere maximale WW-duur van 38 maanden was internationaal gezien hoog. Verkorting brengt Nederland meer in lijn met het EU-gemiddelde.

De duurverkorting wordt geleidelijk ingevoerd om werkgevers en werknemers tijd te geven zich aan te passen en kwetsbare groepen, zoals ouderen, te beschermen.¹

In onderstaande box worden de twee maatregelen kort toegelicht.

Het aantal maanden dat iemand recht heeft op WW hangt af van hoeveel jaar iemand gewerkt heeft (arbeidsverleden). Voor de invoering van de Wwz bouwde iedereen per gewerkt jaar een maand WW-recht op, tot een maximum van 38 maanden. Mensen die dus 38 of meer jaren hadden gewerkt, hadden recht op de maximale duur. Het minimale WW-recht was drie maanden.

Met de invoering van de Wwz is de **maximale duur** van de WW verkort naar 24 maanden. Deze verandering ging op 1 januari 2016 in en werd stap voor stap doorgevoerd. Vanaf 1 januari 2016 gold dat de maximale WW-duur voor mensen met een recht op minimaal 24 maanden WW elke drie maanden met één maand werd verkort. Hoe later iemand na die datum recht kreeg op WW, hoe korter de maximale WW-duur werd. Deze stapsgewijze afbouw ging door totdat de maximale duur voor iedereen was teruggebracht tot 24 maanden. Sinds 1 april 2019 is de maximale WW-duur dan ook voor iedereen 24 maanden.

De **opbouw** van WW-rechten is per 1 januari 2016 **vertraagd**: vanaf het elfde arbeidsjaar telt ieder extra gewerkt jaar voor ‘slechts’ een halve maand extra WW-duur, waar het voorheen een hele maand was. De vertraagde opbouw wordt stapsgewijs ingevoerd; de structurele situatie wordt in 2043 bereikt.

¹ Kamerstukken II 2013/14, 33818, nr. 3.

De effecten van deze maatregelen zijn in 2020 ook onderzocht. Destijds was dit nog beperkt mogelijk door de stapsgewijze invoering van de duurverkortings. Hierdoor kon maximaal het effect van **drie maanden** duurverkortings door maximering en **0,5 maand** duurverkortings door vertraagde opbouw worden onderzocht.

Hierom heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) Significant APE gevraagd om de effecten van de maximering van de WW-duur en de vertraagde opbouw opnieuw te onderzoeken.

Sinds het tweede kwartaal (dus 1 april) van 2019 is de maximale WW-duur voor iedereen daadwerkelijk 24 maanden door maximering. Dit betekent dat we het gehele effect van maximaal **14 maanden** duurverkortings door maximering konden onderzoeken. De vertraagde opbouw heeft een veel langer ingroeipad en is pas in 2043 volledig uitgerold. Wij konden nu het effect van maximaal **1,5 maand** duurverkortings door vertraagde opbouw onderzoeken.

Het ministerie van SZW heeft de volgende hoofdvragen geformuleerd:

- a. Wat is het effect van de maximering van de WW en de vertraagde WW-opbouw op de arbeidsmarktuitkomsten van WW-gerechtigden en hun inkomen uit arbeid en uitkering?
- b. Welke effecten heeft de maximering van de WW en de vertraagde WW-opbouw op de kosten van de WW?

Aanpak en belangrijke punten bij de interpretatie

Voordat we de antwoorden op de hoofdvragen bespreken, lichten we drie punten uit over onze aanpak en de interpretatie van resultaten:

- a. De maatregelen raken verschillende doelgroepen en worden mede daarom apart onderzocht;
- b. Het verwachte effect van vertraagde opbouw is groter op basis van economische theorie;
- c. WW-gerechtigden met een private aanvulling ervaren (minder) prikkels door de duurverkortings;
- d. Resultaten moeten geïnterpreteerd worden in een verbeterde conjunctuur en krappe arbeidsmarkt.

Maximering raakt vooral oudere personen, vertraagde opbouw raakt jongere personen

De maximering raakt vooral oudere personen met een arbeidsverleden van meer dan 24 jaar, terwijl de vertraagde opbouw jongere personen met 11 tot 24 jaar werkervaring betreft.

Personen jonger dan 40 jaar hebben maximaal 24 jaar werkervaring en worden dus geraakt door de vertraagde opbouw. Personen tussen 40 en 45 jaar worden (in de onderzoeksperiode) door beide maatregelen getroffen, maar worden vaker geraakt door de vertraagde opbouw. Vanaf 45 jaar geldt de maximering in de onderzoeksperiode voor meer dan 80% van de personen, en dit percentage stijgt met de leeftijd.

Verwachte effect voor vertraagde opbouw is groter op basis van economische theorie

Het gaat bij de vertraagde opbouw om een verkorting van een WW-duur die al relatief kort is ten opzichte van de WW-duur van de doelgroep maximering. Hierdoor zijn (op basis van economische theorie) grotere effecten te verwachten.

De vertraagde opbouw wordt veel langzamer ingevoerd dan maximering. Dit zorgt voor minder variatie waardoor effecten minder goed te meten zijn dan bij de maximering.

WW-gerechtigden met een private aanvulling ervaren (minder) prikkels door de duurverkorting

Er zijn verschillende cao's die voorzien in een private aanvulling. Hierdoor wordt de duurverkorting voor de werknemers die vallen onder deze cao's (gedeeltelijk) tenietgedaan en kunnen wij voor deze werknemer (mogelijk) geen of beperktere effecten meten.

Deze werknemers worden daarom voor de gehele onderzoeksperiode uitgesloten in het grootste deel van de regressieanalyse die in dit onderzoek wordt getoond. Het uitsluiten doen we voor:

- a. Sectoren die zijn aangesloten bij de Stichting Private Aanvulling WW (SPAWW);
- a. Sectoren die zijn aangesloten bij de cao Private Aanvulling WW Metaal en Techniek;
- b. Werkgevers die de aanvulling regelen in hun eigen cao via een bovenwettelijke regeling (BWR)/afpraak.

Het aandeel WW-gerechtigden dat hierdoor wordt uitgesloten van de analyses verschilt per jaar maar ligt tussen de 58 en 86 procent. Het aandeel personen met een cao waarin voorzien is in een private aanvulling (hierna kortweg: met private aanvulling) is over de jaren toegenomen. Dit komt doordat het aantal personen dat de WW instroomt zonder private aanvulling afnam, terwijl het aantal personen dat de WW instroomt met een private WW-aanvulling redelijk stabiel is. Dit laat zien dat de sectoren zonder private aanvulling conjunctuurgevoeliger zijn.

Resultaten moeten geïnterpreteerd worden in een sterk verbeterde conjunctuur en krappe arbeidsmarkt

De afname van de instroom in de WW van personen zonder private aanvulling heeft te maken met de conjunctuur die sterk is verbeterd in de onderzoeksperiode. Naast de afname van de instroom zien we een afname van de gemiddelde hoogte van de uitkering. Dit wijst erop dat de doelgroep in de onderzoeksperiode ook veranderd is. Het is daarom belangrijk om te corrigeren voor conjuncturele effecten. Dit hebben we ook gedaan in onze analyses door te corrigeren voor de maand van instroom in de WW.² Hierdoor kunnen we de netto-effecten meten die echt komen door de duurverkortingsmaatregelen en niet door de conjunctuur. Echter, bij de interpretatie van de resultaten is het wel belangrijk om rekening te houden met deze context. We meten namelijk wel de effecten van de duurverkortingsmaatregelen in een gunstige conjunctuur. De uitkomsten die we hierna toelichten zouden er in een minder gunstige conjunctuur anders uit kunnen zien, zeker voor personen met een minder sterke arbeidsmarktpositie.

Effecten op WW-duur, arbeidsmarktuitskomsten en inkomen

Gemiddelde effecten van de maximering

De belangrijkste bevindingen over de effecten van maximering zijn:

- a. In lijn met eerder onderzoek vinden wij dat maximering leidt tot **snellere uitstroom uit de WW**. Een maand minder WW-rechten door maximering leidt gemiddeld tot **13,4 kalenderdagen kortere WW**. In de periode 2016 t/m 2019 was de gemiddelde duurverkorting door maximering vijf maanden. Dit resulteert dus in een WW-duur die gemiddeld naar schatting 67 dagen korter is.
- b. Wij vinden dat maximering - in een gunstige conjunctuur - leidt tot een toename van de uitstroom naar werk.

² Ook is het goed om op te merken dat er sectorspecifieke conjuncturele effecten kunnen spelen. We hebben in de analyse gecorrigeerd voor het effect van de sector waarin de WW-gerechtigde werkte voor werkloosheid en we hebben gecorrigeerd voor conjunctuur, maar niet voor de combinatie van beide omdat dit identificatieproblemen in de modellen zou opleveren.

-
- c. Wij vinden geen aanwijzingen dat maximering leidt tot een verandering van de inkomenspositie van WW-gerechtigden.
 - d. In tegenstelling tot eerder onderzoek vinden wij op korte termijn **geen effect van de duurverkortung op de kwaliteit van werkherhvatting**. We kijken hiervoor naar uurloon, aantal gewerkte uren en aandeel met een vast contract. We zien alleen een toename van het aantal gewerkte uren (gemiddeld één extra uur per week bij vijf maanden duurverkortung).
 - e. Er zijn **structurele, positieve neveneffecten** van de maximering: vijf jaar na instroom in de WW leidt de maximering tot een **hogere arbeidsparticipatie** en **meer vaste contracten**. Het is hierbij wederom belangrijk ook te benoemen dat we dit effect vinden in een gunstige conjuncturele context.

Gemiddelde effecten van de vertraagde opbouw

De belangrijkste bevindingen over de effecten van vertraagde opbouw zijn:

- a. In lijn met eerder onderzoek vinden wij dat vertraagde opbouw leidt tot **snellere uitstroom uit de WW**. Een maand minder WW-rechten door vertraagde opbouw leidt gemiddeld tot **16 kalenderdagen kortere WW**. In de periode 2017 t/m 2019 bedroeg de gemiddelde duurverkortung door vertraagde opbouw ook ongeveer een maand. Het effect van een maand duurverkortung door vertraagde opbouw op de WW-duur is groter dan voor maximering. Het gaat om een verschil van ongeveer drie kalenderdagen per maand. Dit kan verklaard worden door de economische theorie dat het **inkorten van de WW-duur een groter effect** heeft op het zoekgedrag en de baaneisen van WW-gerechtigden met **korte WW-rechten**.
- a. Wij vinden dat de kans op het vinden van werk binnen twaalf maanden met 1,9 procentpunt toeneemt als gevolg van een maand vertraagde opbouw (95%-betrouwbaarheidsinterval: 0,3 tot 3,5 procentpunt).
- b. Wij vinden dat - zelfs in een gunstige conjunctuur - de vertraagde opbouw op korte termijn leidt tot **lagere kwaliteit van de werkherhvatting** (een **lager uurloon**), maar wij vinden op korte termijn geen significante effecten voor het aantal gewerkte uren of het hebben van een vast contract.
- c. Wij vinden **geen structurele effecten** van de vertraagde opbouw op arbeidsparticipatie, uurloon of het hebben van een vast contract drie of vijf jaar na instroom in de WW. Dat wij hier - in tegenstelling tot bij maximering - geen effecten meten kan een methodologische reden hebben en hoeft niet te betekenen dat deze effecten niet bestaan. Het ingroeipad van vertraagde opbouw zorgt voor minder variatie waardoor effecten minder goed te meten zijn dan bij de maximering. Mogelijk zijn de effecten te klein om te detecteren met het model dat wij gebruiken.

Effecten voor subgroepen

Effect van de maatregelen is relatief groot voor vrouwen en personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau

De effecten van de maximering en vertraagde opbouw op de WW-duur, arbeidsparticipatie en kwaliteit van de werkherhvatting zijn positiever voor vrouwen (ten opzichte van mannen) en voor personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau (ten opzichte van hoogopgeleiden).

Bij **maximering** zien we voor de vrouwen (ten opzichte van mannen) en voor personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau (ten opzichte van hoogopgeleiden) dat een maand duurverkortung leidt tot een nog kortere WW-duur, relatief hogere kans op werk twaalf maanden na instroom (minimaal een maand gewerkt in loondienst binnen twaalf maanden na instroom), meer gewerkte uren en een hoger uurloon bij de eerste baan na instroom. Daarnaast zien we voor vrouwen een groter positief effect van de maximering op de kans om werkzaam te zijn drie jaar na instroom.

Bij **vertraagde opbouw** zien we voor de vrouwen (ten opzichte van mannen) en voor personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau (ten opzichte van hoogopgeleiden) dat een maand duurverkorting leidt tot een nog kortere WW-duur, meer gewerkte uren en een minder negatief effect op het uurloon bij de eerste baan na instroom. Bovendien zien we voor de personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau een significant groter effect van een maand vertraagde opbouw op de kans op werk zes maanden na instroom (minimaal een maand gewerkt in loondienst binnen zes maanden na instroom).

Een waarschijnlijke verklaring ligt in de arbeidsmarktpositie en arbeidsmarktkrapte in de onderzoeksperiode. Of personen vanuit de WW weer aan het werk gaan heeft te maken met 1. de prikkel die wordt ervaren, oftewel de activerende werking (die wordt vergroot door de duurverkorting) en 2. de arbeidsmarktkansen die er zijn voor de betreffende persoon.

In de analyses hebben wij gecorrigeerd voor het effect van de conjunctuur op werkhervatting. Echter, de effecten van de duurverkortingsmaatregelen kunnen wel groter zijn doordat we de effecten meten in de **context** van een hoogconjunctuur/**krappe arbeidsmarkt**. Doordat de vrouwen en laag en middelbaar opgeleiden gemiddeld een minder sterke arbeidsmarktpositie hebben, profiteerden zij mogelijk meer van de krapte op de arbeidsmarkt. Ook kan het een rol spelen dat de **krappe in specifieke sectoren** waar vooral vrouwen en laag en middelbaar opgeleiden werken toenam. Dit zijn mogelijke verklaringen, maar het onderhavige onderzoek kan hier geen uitsluitsel over geven.

Verschillen in effecten naar leeftijd en werkverkenersscore wel belangrijk maar niet goed te onderzoeken

Het onderzoeken van verschillen naar leeftijd is niet goed mogelijk omdat leeftijd sterk samenhangt met de omvang van de duurverkorting waar we het effect van willen meten. Ditzelfde geldt voor de werkverkenersscore omdat deze score voor een groot deel wordt bepaald door leeftijd. Dit zijn echter wel belangrijke subgroepen omdat bijvoorbeeld WW-gerechtigden met een lage werkverkenersscore of een hoge leeftijd meer moeite kunnen hebben met het vinden van een baan. Onderzoek van De Groot en Van der Klaauw (2019) liet wel zien dat het effect van duurverkorting voor personen van 55 jaar en ouder niet verschilde van het effect van duurverkorting voor personen van 45 tot 55 jaar. Bij deze duurverkorting bleef de resulterende maximale WW-duur echter nog vrij lang, namelijk meestal 38 maanden. Dit kan anders zijn bij een verdere inkorting zoals hierboven ook is benoemd.

Effecten op de instroom in overige uitkeringen

Geen aanwijzingen voor 'wegleffecten'

Wij vinden geen aanwijzingen - in de gunstige conjunctuur - dat maximering en vertraagde opbouw leiden tot wegleffecten van de WW-uitkering naar andere uitkeringen (bijstand, ziektewet of overige sociale voorzieningen). Met andere woorden: wij zien niet dat maximering en vertraagde opbouw leiden tot hogere instroom/doorstroom naar andere uitkeringen bij uitstroom uit de WW.

Maximering resulteert in lagere instroom in IOW

De uitstroom naar overige sociale voorzieningen (inclusief IOW) neemt door maximering af. Door de afname van het WW-recht is er voor oudere WW-gerechtigden een langere periode tussen het einde van de WW-rechten en de pensioengerechtigde leeftijd. Hierdoor gaan zij mogelijk toch vaker nog werken in plaats van gebruik te maken van de IOW (of een andere voorziening) tot aan de pensioengerechtigde leeftijd. Ook de krappe arbeidsmarkt kan hier weer een rol spelen. Mogelijk zijn de WW-gerechtigden door het kortere WW-recht soms ook nog te jong om van de IOW gebruik te maken.

Bespaarde uitkeringslasten

Voor het berekenen van het effect van de maximering en de vertraagde opbouw op de uitkeringslasten worden de WW-gerechtigden met recht op een private aanvulling wel meegenomen, omdat we een inschatting willen van de totale besparing op de uitkeringslasten. We nemen alleen het publiek gefinancierde deel van de WW-uitkering mee in de berekening.

In 2019 waren de WW-uitkeringslasten 3.862 miljoen euro. Als er geen maximering was geweest dan was dit bedrag ongeveer 4.211 miljoen euro geweest. Dit betekent dat de maximering in 2019 heeft geleid tot een besparing van ongeveer 349 miljoen euro (8%). Sinds het tweede kwartaal (dus 1 april) van 2019 is de maximale WW-duur voor iedereen daadwerkelijk 24 maanden. Echter, de besparingen door de maximering op WW-uitkeringen van personen die in 2019 de WW zijn ingestroomd zullen gedeeltelijk pas in 2020 en 2021 zichtbaar zijn.

Als er geen vertraagde opbouw was geweest dan waren de WW-uitkeringslasten in 2019 ongeveer 3.903 miljoen euro geweest. Dit betekent dat de vertraagde opbouw in 2019 heeft geleid tot een besparing van ongeveer 40 miljoen euro (1%). Vanwege het relatief lange ingroeipad van vertraagde opbouw, zullen de besparingen naar alle waarschijnlijkheid met de tijd nog lang toenemen.

In de memorie van toelichting werd rekening gehouden met beperkte besparingen in de eerste jaren.³ Deze besparingen zijn volgens onze berekeningen ruimschoots behaald. Dat de besparingen in onze berekening relatief hoog zijn, kan te maken hebben met de relatief grote effecten die wij vinden van de maatregelen op de WW-duur ten opzichte van eerdere onderzoeken. Dit kan verklaard worden door de krappe arbeidsmarkt (de kamerbrief is gepubliceerd op het hoogtepunt van de werkloosheid in 2013) en doordat het gaat om een inkorting van relatief korte WW-duren (bijvoorbeeld ten opzichte van het onderzoek van De Groot en Van der Klaauw (2019)).

Slotopmerkingen

Tot slot zijn er twee onderwerpen waar we aandacht aan willen besteden.

De gevonden effecten kunnen anders uitpakken in een minder gunstige conjunctuur; met name voor kwetsbare groepen

Dit onderzoek vond plaats in een periode van opwaartse conjunctuur en een krappe arbeidsmarkt. Deze omstandigheden verklaren waarschijnlijk waarom we grote positieve effecten van de maatregelen zien, terwijl de negatieve neveneffecten beperkt blijven. Een voorbeeld van zo'n neveneffect is een klein negatief effect op het uurloon van de eerste baan na instroom in de WW, veroorzaakt door de vertraagde opbouw. Bij een minder gunstige economische situatie pakken deze effecten mogelijk anders uit.

Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat de beoogde effecten (kortere WW-duur en activering) sterker zijn voor vrouwen in vergelijking met mannen en personen met een middelbaar of laag opleidingsniveau in vergelijking met hoogopgeleiden. Voor deze groepen dragen de maatregelen duidelijk bij aan activering. Echter, juist deze groepen, die gemiddeld een minder sterke arbeidsmarktpositie hebben, zouden bij een minder gunstige conjunctuur meer negatieve gevolgen van de duurverkorting kunnen ervaren.

Dit risico geldt mogelijk ook voor oudere personen en mensen met een lage werkverkenner score. (Zoals hierboven beschreven konden we de effecten voor deze laatste twee groepen echter niet analyseren.)

³ Kamerstukken II 2013/14, 33818, nr. 3. *Tabel 1: Financiële effecten uitkeringslasten (€ x mln).*

Kwalitatief onderzoek nodig om kwaliteit van werkhervatting beter in beeld te krijgen en zicht te krijgen op ervaringen

Dit onderzoek is voornamelijk gebaseerd op data-analyse. Hierdoor kunnen we slechts in beperkte mate uitspraken doen over de kwaliteit van de werkhervatting. Bovendien kunnen we niet vaststellen hoe mensen de duurverkortingsmaatregelen ervaren en welke positieve of negatieve neveneffecten zij ondervinden.

Kwalitatief onderzoek zou meer inzicht kunnen geven in de impact van het inkorten van de WW-duur op verschillende doelgroepen. Daarbij kunnen de volgende vragen centraal staan:

- a. Is er nog voldoende tijd om een goed passende baan te vinden en indien van toepassing voor (om)scholing?
- b. Wat is de 'echte' kwaliteit van de werkhervatting (naast uurloon en gewerkte uren)?
- c. Hoe ervaren personen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie de maatregelen?

Dit kan bijvoorbeeld worden onderzocht door gesprekken te voeren met WW-gerechtigden of klantadviseurs van UWV.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond, aanleiding en doel

1.1.1 *Met de invoering van de Wwz zijn verschillende maatregelen in de Werkloosheidswet (WW) ingevoerd om werklozen te stimuleren om zo snel mogelijk na verlies van hun baan weer aan de slag te gaan*

De Werkloosheidswet (WW) biedt werknemers inkomenszekerheid bij werkloosheid. In 2015 is de Wet werk en zekerheid (Wwz) ingevoerd. Met de invoering van de Wwz zijn verschillende maatregelen in de Werkloosheidswet (WW) ingevoerd om werklozen te stimuleren om zo snel mogelijk na verlies van hun baan weer aan de slag te gaan. De WW-maatregelen uit de Wwz betroffen:

- a. Beperking van de maximale WW-duur van 38 naar 24 maanden;
- b. Vertraagde opbouw van WW-recht na tien jaar arbeidsverleden;
- c. Aanpassingen ten aanzien van passend werk;
- d. Vervangen van het systeem van urenverrekening door inkomstenverrekening.

Door de maximale duur van de WW te verkorten (middels Wwz-maatregel a en b), streeft de overheid naar een evenwicht tussen financiële ondersteuning en activering. Dit zijn de belangrijkste beleidsdoelen:

- e. **Activering en arbeidsmobiliteit:** de WW wordt als 'trampoline' naar werk gezien. Door kortere uitkeringsperiodes worden werkzoekenden sneller gestimuleerd om passend werk te accepteren.
- f. **Voorkomen van langdurige werkloosheid:** langdurige werkloosheid is schadelijk voor de kansen op de arbeidsmarkt, vooral bij ouderen. Kortere WW-duur helpt dit te voorkomen;
- g. **Kostenbeheersing:** kortere uitkeringsperiodes verlagen structureel de uitkeringslasten en ondersteunen de houdbaarheid van de sociale zekerheid;
- h. **Internationale aansluiting:** de eerdere maximale WW-duur van 38 maanden was internationaal gezien hoog. Verkorting brengt Nederland meer in lijn met het EU-gemiddelde.

De duurverkorting wordt geleidelijk ingevoerd om werkgevers en werknemers tijd te geven zich aan te passen en kwetsbare groepen, zoals ouderen, te beschermen.⁴

1.1.2 *Nu in 2024 is het beter mogelijk dan in 2020 om de effecten van de maximering en vertraagde opbouw te onderzoeken omdat er meer data beschikbaar zijn*

Onderzoeksbureau SEO⁵ heeft in 2020 onderzoek gedaan naar WW-maatregelen uit de Wwz. Door de stapsgewijze invoering van de duurverkorting (zie paragraaf 2.3) konden de effecten van maatregelen a. en b. echter nog niet volledig worden onderzocht.

SEO heeft het effect van maximering onderzocht door een vergelijking te maken tussen WW-gerechtigden die in 2015 kwartaal 3 de WW instroomden en WW-gerechtigden die in 2016 kwartaal 3 de WW instroomden. Dit betekent dat ze maximaal het effect van **drie maanden** duurverkorting door maximering konden bekijken. Met de destijds beschikbare gegevens kon SEO maximaal het effect van een verkorting van de WW-duur door vertraagde opbouw van **0,5 maand** bekijken.

⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33818, nr. 3.

⁵ SEO (2020). Effecten van maatregelen WW en IOW in de Wet werk en zekerheid.

Inmiddels zijn we vier jaar verder en is het beter mogelijk om de effecten van maximering en vertraagde opbouw te onderzoeken. Hierom heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) Significant APE gevraagd om de effecten van de maximering van de WW-duur en de vertraagde opbouw te onderzoeken.

Sinds het tweede kwartaal (dus 1 april) van 2019 is de maximale WW-duur voor iedereen daadwerkelijk 24 maanden door maximering. Dit betekent dat we het gehele effect van maximaal **14 maanden** duurverkortingsmaatregelen konden bekijken. De vertraagde opbouw heeft een veel langer ingroeipad en is pas in 2043 volledig uitgerold. Wij konden nu wel het effect van maximaal **1,5 maand** duurverkortingsmaatregelen door vertraagde opbouw bekijken.

We kijken in dit onderzoek naar de impact van de beide duurverkortingsmaatregelen op verschillende arbeidsmarktuitskomsten (waaronder kans op werkherhaling en inkomen) voor verschillende groepen. Daarnaast bepalen we het effect van de maatregelen op de uitkeringslasten van de WW. De conclusies van het onderzoek vormen input voor toekomstige beleidsvorming.

1.2 Onderzoeksvragen

Het ministerie heeft de volgende hoofdvragen geformuleerd:

- Wat is het effect van de maximering van de WW en de vertraagde WW-opbouw op de arbeidsmarktuitskomsten van WW-gerechtigden en hun inkomen uit arbeid en uitkering?
- En welke effecten heeft de duurverkortingsmaatregelen WW en vertraagde WW-opbouw op de kosten van de WW?

Deze vragen zijn opgedeeld in de volgende deelvragen, opgedeeld naar wijze van beantwoording:

		Documenten	Microdata	UWV	Experts econometrie
1	Wat is het effect van de maximering WW op de arbeidsmarktuitskomsten?	✓	✓		✓
2	Wat is het effect van de vertraagde WW-opbouw op de arbeidsmarktuitskomsten?	✓	✓		✓
3	Wat is het effect van de maximering WW op het totale genoten inkomen uit arbeid en uitkering?	✓	✓		✓
4	Wat is het effect van de vertraagde WW-opbouw op het totale genoten inkomen uit arbeid en uitkering?	✓	✓		✓
5	Hoe ervaren mensen de duurverkortingsmaatregelen in de WW? Wat zijn (positieve en negatieve) neveneffecten voor betrokkenen?			✓	
6	Wat is het effect van de duurverkortingsmaatregelen op de dienstverlening aan WW-gerechtigden door UWV?			✓	
7	Welk effect heeft de maximering WW en de vertraagde WW-opbouw gehad op het aantal WW-uitkeringen, de gemiddelde duur daarvan, de gemiddelde hoogte van de WW-uitkeringen en de kosten van de WW?		✓		
8	Welke externe/context factoren zijn van invloed op de gevonden effecten van de WW-duurverkortingsmaatregelen?	✓			✓

Voor het beantwoorden van onderzoeksvraag 5 en 6 hadden we voor ogen om gesprekken te voeren met klantadviseurs van UWV. Helaas is het in dit onderzoek niet gelukt om dergelijke gesprekken te organiseren vanwege drukte bij UWV. Deze vragen worden dan ook niet beantwoord in dit rapport.

1.3 Onderzoeksmethode in het kort

Wij lichten hierna kort de onderzoeksmethode toe. Voor een volledige verantwoording van het onderzoek verwijzen we naar bijlage A.

1.3.1 Het effect per maand duurverkorting is afzonderlijk onderzocht voor maximering en vertraagde opbouw

Om het effect van de duurverkortingsmaatregelen te onderzoeken hebben we twee modellen opgesteld: een voor maximering en een voor vertraagde opbouw. We gebruiken twee aparte modellen omdat de duurverkortingsmaatregelen impact hebben op twee verschillende doelgroepen. Vertraagde opbouw heeft impact op WW-gerechtigden met een korter arbeidsverleden en dus vaak jongere mensen, terwijl de maximering impact heeft op WW-gerechtigden met een langer arbeidsverleden en dus vaak oudere mensen (zie paragraaf 2.4). Het effect van de vertraagde opbouw is minder goed meetbaar omdat er sprake is van een ingroeipad (zie paragraaf 2.3). Echter is het effect van een maand duurverkorting voor deze groep wel groter omdat het personen zijn met een korter WW-recht en de impact daardoor groter is.

In de modelspecificaties nemen we het aantal maanden duurverkorting op als een van de verklarende variabelen. Dit is de variabele waarvan we het effect willen weten op verschillende uitkomstmaten, waaronder WW-duur en kans op werkhervatting.

1.3.2 Voor het onderzoek hebben we CBS-microdata gebruikt, aangevuld met data van UWV

De analyses hebben we uitgevoerd op basis van CBS-microdata. Niet alle benodigde data waren in de CBS-omgeving aanwezig. UWV heeft daarom aanvullend een bestand aangeleverd met aanvullende informatie over WW-sessies: arbeidsverleden (op 1 januari 2016 en bij instroom in de WW) en werkverkenersscore.

1.3.3 Werknemers die vallen onder een cao met een private aanvulling zijn bij de meeste analyses uitgesloten

Er zijn verschillende cao's waarmee voorzien is in een private aanvulling. Hierdoor wordt de duurverkorting voor de werknemers die vallen onder deze cao's (gedeeltelijk) tenietgedaan en kunnen wij voor deze werknemers (mogelijk) geen of beperktere effecten meten.

Deze werknemers worden daarom uitgesloten in het grootste deel van de regressieanalyse die in het hoofdrapport getoond wordt. Het uitsluiten doen we voor:

- a. Sectoren die zijn aangesloten bij de Stichting Private Aanvulling WW (SPAWW);
- b. Sectoren die zijn aangesloten bij de cao Private Aanvulling WW Metaal en Techniek;
- c. Werkgevers die de aanvulling regelen in hun eigen cao via een bovenwettelijke regeling (BWR)/afpraak.

We sluiten deze werknemers voor de gehele onderzoeksperiode uit zodat we geen vertekening krijgen door samenstellingseffecten.

Het uitsluiten van werknemers die vallen onder a is naar onze verwachting vrij goed gelukt. Het uitsluiten van werknemers die vallen onder b is naar verwachting volledig gelukt. Het uitsluiten van de werknemers die vallen onder c is niet volledig gelukt omdat we slechts voor een steekproef van werkgevers weten dat dit van toepassing is en we hebben hier geen volledige informatie over. (Zie bijlage A.4 voor meer informatie.) Het aandeel WW-gerechtigden dat hierdoor wordt uitgesloten van de analyses verschilt per jaar maar ligt tussen de 58 en 86 procent.

Het aandeel personen met een private aanvulling is over de jaren toegenomen. Dit komt doordat het aantal personen dat de WW instroomt zonder private aanvulling afnam, terwijl het aantal personen dat de WW instroomt met een private WW-aanvulling redelijk stabiel is (rond de 70 duizend per jaar). Dit komt waarschijnlijk door de verbetering van de conjunctuur in de onderzoeksperiode. Dit laat zien dat sectoren zonder private aanvulling waarschijnlijk conjunctuurgevoeliger zijn. Dit wijst erop dat het belangrijk is om te corrigeren voor conjuncturele effecten wat we ook doen in de regressieanalyses.

Belangrijk om op te merken is dat wij alleen de WW-duur vanuit UWV kunnen zien in de data. Als personen een aanvulling hebben en hier gebruik van maken, hebben ze een langere WW-duur maar dan kunnen wij dit niet waarnemen.

Voor het berekenen van het effect van de maximering en de vertraagde opbouw op de uitkeringslasten (hoofdstuk 5) worden de WW-gerechtigden met recht op een private aanvulling wel meegenomen.

1.3.4 *Het onderzoek is ondersteund door een begeleidingscommissie en een expertgroep econometrie*

Het onderzoek is begeleid door een begeleidingscommissie bestaande uit medewerkers van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van UWV. Bij het onderzoek was een expertgroep voor de econometrie betrokken. Deze groep is twee keer bijeengekomen: een keer om de aanpak te bespreken en een keer om de resultaten te bespreken. Zie bijlage D voor een overzicht van de leden.

1.3.5 *Wij vinden soms andere effecten dan SEO (2020) dit kan verschillende redenen hebben*

In 2020 heeft SEO een eerdere econometrische evaluatie naar de duurverkortings vanaf 2016 uitgevoerd. (Zie paragraaf 1.1.2.) Voor de meeste uitkomstvariabelen komen wij op vergelijkbare conclusies uit als SEO (2020). Toch komen wij soms ook op andere resultaten. Dit kan verschillende redenen hebben:

- a. Gedurende de stapsgewijze invoering van de duurverkortings trekt de conjunctuur aan. Het effect van de duurverkortings is waarschijnlijk afhankelijk van de conjunctuur waarin deze maatregelen plaatsvinden. SEO (2020) analyseert instroomcohorten 2016Q3 (maximering) en 2017 (vertraagde opbouw). Wij kijken naar de instroomcohorten 2016 tot en met 2019. Door de aantrekkende conjunctuur in deze periode, kunnen wij op andere uitkomsten uitkomen.
- b. SEO (2020) gebruikt een ander model en heeft bepaalde uitkomstvariabelen anders gedefinieerd. Zo gebruikt SEO (2020) een duurmodel en hebben wij ervoor gekozen om dezelfde modelspecificatie te gebruiken als De Groot en Van der Klaauw (2019).⁶

1.4 **Leeswijzer**

In hoofdstuk 2 volgt eerst een verdere toelichting op maximering en vertraagde opbouw. In hoofdstuk 3 bespreken we de effecten van maximering. In hoofdstuk 4 bespreken we de effecten van vertraagde opbouw. In hoofdstuk 5 brengen we in beeld wat maximering en vertraagde opbouw betekenen voor de uitkeringslasten.

⁶ De Groot, N., & Van der Klaauw, B. (2019). The effects of reducing the entitlement period to unemployment insurance benefits. *Labour Economics*, 57, 195-208.

2 Toelichting maximering en vertraagde opbouw

We lichten hierna toe hoe de maximering van de WW (paragraaf 2.1) en de vertraagde opbouw (paragraaf 2.2) werken. Beide maatregelen hebben een ingroeipad. We geven daarom inzicht in wanneer de structurele situatie is bereikt (paragraaf 2.3). We lichten tot slot toe welke leeftijdsgroepen vooral het effect van de maximale WW-duur of de vertraagde opbouw ondervinden (paragraaf 2.4).

De belangrijkste bevindingen van dit hoofdstuk zijn:

- a. De Wwz heeft de maximale duur van de WW verkort naar 24 maanden. Vanaf 1 januari 2016 daalde de maximale WW-duur voor personen met een WW-recht van minimaal 24 maanden op 1 januari 2016 ieder kwartaal met één maand. Sinds het tweede kwartaal (dus 1 april) van 2019 is de maximale WW-duur voor iedereen daadwerkelijk 24 maanden.
- b. De opbouw van WW-rechten is per 1 januari 2016 vertraagd: vanaf het elfde arbeidsjaar telt ieder extra gewerkt jaar voor 'slechts' een halve maand extra WW-duur, waar het voorheen een hele maand was. De vertraagde opbouw heeft een ingroeipad en de structurele situatie wordt in 2043 bereikt.
- c. Vertraagde opbouw raakt vooral jongere WW-gerechtigden, maximering oudere WW-gerechtigden.

2.1 Maximering van 38 maanden naar 24 maanden

Het aantal maanden dat iemand recht heeft op WW, hangt af van hoeveel jaar iemand gewerkt heeft (arbeidsverleden). Voor de invoering van de Wwz bouwde iedereen per gewerkt jaar een maand WW-recht op, tot een maximum van 38 maanden. Mensen die dus 38 of meer jaren hadden gewerkt, hadden recht op de maximale duur.⁷ Het minimale WW-recht was en is nog steeds drie maanden.⁸

De Wwz heeft de maximale duur van de WW verkort naar 24 maanden. Vanaf 1 januari 2016 daalde de maximale WW-duur voor personen met een WW-recht van minimaal 24 maanden op 1 januari 2016 ieder kwartaal met één maand. Het aantal maanden WW-recht op het moment van instroom wordt dus bepaald door de opgebouwde rechten tot 1 januari 2016 minus het aantal verstreken kwartalen sinds 1 januari 2016.⁹ Zie figuur 1. Sinds het tweede kwartaal (dus 1 april) van 2019 is de maximale WW-duur voor iedereen daadwerkelijk 24 maanden.

⁷ Hierbij geldt wel de zogenoemde jareneis: als iemand minder dan vier van de laatste vijf jaar gewerkt heeft, geldt altijd de minimale duur van drie maanden WW.

⁸ Hierbij geldt wel de zogenoemde wekeneis: de werkloze moet minimaal 26 van de 36 weken voor de start van de werkloosheid hebben gewerkt. Zo niet, dan is er geen recht op WW.

⁹ Bron: [Memorie van Toelichting Wwz](#).

Arbeidsverleden (in jaren) op 1 januari 2016 bepaalt in welke kolom iemand zit																
jaar	kwartaal	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	>=38
2016	1	24	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
	2	24	24	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
	3	24	24	24	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
	4	24	24	24	24	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
2017	1	24	24	24	24	24	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
	2	24	24	24	24	24	24	24	25	26	27	28	29	30	31	32
	3	24	24	24	24	24	24	24	24	25	26	27	28	29	30	31
	4	24	24	24	24	24	24	24	24	24	25	26	27	28	29	30
2018	1	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	25	26	27	28	29
	2	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	25	26	27	28
	3	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	25	26	27
	4	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	25	26
2019	1	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	25
	2	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
	3	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24
	4	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24	24

Figuur 1. Afbouw maximale WW-duur: aantal maanden WW-recht naar arbeidsverleden (in jaren) op 1 januari 2016 (kolommen) en kwartaal van instroom (rijen)

2.2 Vertraagde opbouw na de eerste 10 arbeidsjaren

De opbouw van WW-rechten is per 1 januari 2016 vertraagd: vanaf het elfde arbeidsjaar telt ieder extra gewerkt jaar voor 'slechts' een halve maand extra WW-duur, waar het voorheen een hele maand was. De opbouw van WW-rechten verandert niet voor de eerste tien arbeidsjaren. Bestaande opgebouwde rechten voor 1 januari 2016 worden bovendien gerespecteerd (met inachtneming van het geldende maximum). Dat wil zeggen dat arbeidsjaren tot aan 2016 nog steeds meetellen volgens de oude opbouw van rechten. Zie figuur 2.

Arbeidsverleden (in jaren) op moment van instroom bepaalt in welke kolom iemand zit															
jaar	8	9	10	11	12	13	14	15	...	20	21	22	23	24	25
2016	8	9	10	11	12	13	14	15	...	20	21	22	23	24	24
2017	8	9	10	10,5	11,5	12,5	13,5	14,5	...	20	20,5	21,5	22,5	23,5	24
2018	8	9	10	10,5	11	12	13	14	...	19	20	21	22	23	24
2019	8	9	10	10,5	11	11,5	12,5	13,5	...	19	19,5	20,5	21,5	22,5	23,5
2020	8	9	10	10,5	11	11,5	12	13	...	18	19	20	21	22	23
2021	8	9	10	10,5	11	11,5	12	12,5	...	18	18,5	19,5	20,5	21,5	22,5
2022	8	9	10	10,5	11	11,5	12	12,5	...	17	18	19	20	21	22
2023	8	9	10	10,5	11	11,5	12	12,5	...	17	17,5	18,5	19,5	20,5	21,5
2024	8	9	10	10,5	11	11,5	12	12,5	...	16	17	18	19	20	21

Figuur 2. Overgangsrecht van de vertraagde opbouw: aantal maanden WW-recht naar arbeidsverleden (in jaren) op moment van instroom (kolommen) en jaar van instroom (rijen)

2.3 De structurele nieuwe situatie wordt pas in 2043 bereikt door lang ingroeipad vertraagde opbouw

De invoering van de duurverkortingsmaatregelen gaat geleidelijk. In de 'structurele situatie' houden beide duurverkortingsmaatregelen in dat een WW-gerechtigde minimaal 38 jaar arbeidsverleden nodig heeft om de maximale WW-duur van 24 maanden te bereiken.

Een persoon met een arbeidsverleden van 37 jaar bij instroom in 2043 heeft door vertraagde opbouw WW-recht van $10 + 27 \cdot 0,5 = 23,5$ maanden. Een persoon met een arbeidsverleden van 38 jaar zou bij instroom in 2043 door vertraagde opbouw WW-recht van $10 + 28 \cdot 0,5 = 24$ maanden hebben. Een persoon met een arbeidsverleden van 39 jaar zou bij instroom in 2043 door vertraagde opbouw WW-recht van $10 + 29 \cdot 0,5 = 24,5$ maanden hebben. Echter door de maximering is dit 24 maanden.¹⁰

Zie tabel 1 voor een overzicht van het WW-recht in de situatie voor 2016 en in 2043.

Arbeidsverleden in jaren	1	2	3	4	...	10	11	...	37	38
WW-recht in maanden voor 1 januari 2016	3	3	3	4		10	11		37	38
WW-recht in maanden structurele situatie	3	3	3	4		10	10,5		23,5	24

Tabel 1. Relatie tussen arbeidsverleden en WW-recht voor de Wwz (voor 1 januari 2016) en na de Wwz in de structurele situatie (in 2043)

Deze 'structurele situatie' wordt pas in 2043 bereikt.

¹⁰ In deze berekeningen gaan we uit van een aaneengesloten arbeidsverleden. Voor personen waarbij het arbeidsverleden niet aaneengesloten is, is de structurele situatie in 2043 echter ook bereikt. Als een persoon bijvoorbeeld tot 2016 20 jaar heeft gewerkt, dan blijven deze 20 maanden WW-opbouw gelden. Als deze persoon vervolgens een tijd werkloos is en daarna weer gaat werken en in 2043 een totaal arbeidsverleden heeft van 38 jaar dan is het WW-recht $20 \text{ maanden} + 0,5 \cdot 18 = 29$ maanden, maar wordt dit door maximering gemaximeerd op 24 maanden.

2.4 Verlaagde opbouw raakt vooral jongere WW-gerechtigden, maximering oudere WW-gerechtigden

De verlaagde opbouw heeft vooral effect op het WW-recht van personen met een relatief kort arbeidsverleden en dus jonge personen terwijl de maximering juist effect heeft op het WW-recht van personen met een relatief lang arbeidsverleden en dus oudere personen.

Tabel 2 illustreert dit door per leeftijdsgroep de verdeling te laten zien over het arbeidsverleden bij instroom in de WW.

Leeftijd	Verlaagde opbouw Arbeidsverleden in jaren				Maximering ¹¹				
	10	11 t/m 14	15 t/m 19	20 t/m 24	25 t/m 29	29 t/m 34	35 t/m 39	40 t/m 44	45+
t/m 29	31%	67%	2%						
30 t/m 34	8%	44%	48%	0,3%					
35 t/m 39	3%	14%	52%	32%					
40 t/m 44	1%	5%	13%	45%	36%				
45 t/m 49	0,3%	2%	7%	9%	46%	36%			
50 t/m 54	0,1%	1%	4%	5%	10%	46%	34%		
55 t/m 59	0,1%	0,5%	3%	2%	5%	9%	46%	35%	
60 t/m 64	0,1%	0,3%	2%	1%	1%	3%	7%	50%	36%
65+					0,5%	2%	4%	10%	84%

Tabel 2. Per leeftijdscategorie de verdeling over arbeidsverleden op moment van instroom in de WW voor het totaal van WW-gerechtigden die de WW instroomden in juli 2015 t/m eind 2019 ¹²

Personen die werkloos worden voordat ze de leeftijd van 40 hebben bereikt hebben een maximaal arbeidsverleden van 24 jaar. Dit zorgt ervoor dat deze personen bij een arbeidsverleden van ten minste 11 jaar te maken krijgen met verlaagde opbouw.

In de leeftijdscategorie 40 tot 45 zitten zowel personen die geraakt worden door de verlaagde opbouw als door de duurverkorting. Deze personen hebben wel nog steeds veel vaker te maken met verlaagde opbouw dan met maximering. Vanaf de leeftijd van 45 jaar is er een omslagpunt en krijgt meer dan 80% te maken met maximering (en de rest nog met verlaagde opbouw). Naarmate de leeftijd toeneemt, neemt dit percentage ook toe.

2.5 Op basis van de bestaande literatuur verwachten wij dat de duurverkorting leidt tot snellere werkherhaling maar mogelijk wel van lagere kwaliteit

De economische theorie stelt dat de hoogte en duur van een werkloosheidsuitkering van grote invloed is op het gedrag van werkzoekenden (De Groot & Van der Klaauw (2019)). Bij lange of hoge werkloosheidsuitkeringen zijn werklozen meer selectief in de banen die zij accepteren én besteden zij minder energie aan het zoeken naar een nieuwe baan. Het inkorten van WW-rechten beïnvloedt de snelheid waarmee WW-gerechtigden een baan vinden dus op twee manieren: (1) WW-gerechtigden zijn minder selectief in de baan die zij accepteren en (2) WW-gerechtigden gaan actiever op zoek naar een nieuwe baan.

¹¹ De WW-gerechtigden met een arbeidsverleden van 25 jaar bij instroom hebben bij instroom tot 2018 te maken met maximering en vanaf 2018 met verlaagde opbouw. (Zie bijlage 0.) Om het eenvoudig te houden hebben we deze groep onder het kopje maximering gezet.

¹² Per juli 2015 is urenverrekening in de WW vervangen door inkomstenverrekening. Personen die te maken hebben met urenverrekening (instroom voor 1-7-2015) hebben we niet meegenomen in de analyses. Dit is de reden dat we kijken naar juli 2015 t/m 2019.

Het eerste punt kan ook negatieve gevolgen hebben op lange termijn, wanneer de nieuwe baan niet goed aansluit op de capaciteiten en voorkeuren van de werknemer. Daarentegen kunnen lange periodes van werkloosheid ervoor zorgen dat de vaardigheden van de WW-gerechtigde zich niet verder ontwikkelen of zelfs afnemen. Welk van deze effecten het sterkst is (betere match tussen baan en werkzoekende of afname van vaardigheden door langere WW-duur) moet blijken uit empirische analyses. Dit is een van de effecten die wij onderzoeken. Verder stelt de economische theorie dat het inkorten van de WW-duur een groter effect heeft op het zoekgedrag en de baaneisen van WW-gerechtigden met korte WW-rechten. Op basis hiervan verwachten we grotere effecten van een maand duurverkortung door vertraagde opbouw dan van een maand duurverkortung door maximering. Daarnaast verwachten we op basis van de theorie dat het inkorten van de WW-duur niet alleen effect kan hebben aan het einde van de WW-uitkering maar ook al eerder. Afhankelijk van hoe ver individuele WW-gerechtigden vooruitkijken, zullen zij ook al aan het begin van de uitkering actiever gaan zoeken en baaneisen naar beneden bijstellen wanneer de WW-rechten worden ingekort.

We gaan nu in op twee onderzoeken die eerder zijn uitgevoerd naar duurverkortung van WW-rechten in Nederland. In het resterende deel van het rapport zullen we onze resultaten vergelijken met de uitkomsten van deze eerdere studies. De Groot & Van der Klaauw (2019) analyseerde de verkortung van de WW-duur in 2006, waarbij de maximale uitkeringsduur werd teruggebracht van 60 naar 38 maanden. Hieruit bleek dat de uitstroom naar werk toenam en het cumulatieve inkomen van werkzoekenden steeg als gevolg van de duurverkortung. Op korte termijn had de duurverkortung een negatief effect op de kwaliteit van de gevonden banen: het gemiddelde uurloon nam iets af en het aandeel tijdelijke contracten steeg. Op lange termijn - drie jaar na instroom in de WW - verdwenen deze negatieve effecten op de baankwaliteit maar bleven de positieve effecten op het hebben van werk en een hoger aantal gewerkte uren per week. De kans op werkhervatting binnen drie maanden na instroom bleef onveranderd, maar na zes maanden werd een stijging van 0,5 procentpunt waargenomen. Na twee en drie jaar was deze toename zelfs ongeveer 1,6 procentpunt. Dit is opvallend, zeker gezien de bescheiden werkhervattingskans van 5% in het derde WW-jaar. De resultaten wijzen erop dat de hervorming niet alleen mensen sneller aan het werk hielp die sowieso werk zouden vinden, maar ook degenen die anders langdurig werkloos dreigden te blijven. Bij mensen jonger dan 35 jaar waren de effecten nauwelijks significant. Voor de leeftijdsgroepen 35-50 jaar en 50+ werd een vergelijkbare positieve invloed vastgesteld. Tussen mensen met hogere en lagere WW-uitkeringen was geen duidelijk verschil en ook tussen mannen en vrouwen waren de effecten vergelijkbaar.¹³

De hervorming in 2006 kortte de WW-rechten het meeste in voor personen met lange WW-rechten (o.a. van 60 maanden naar 38 maanden WW-recht). De hervorming in 2015 verkort WW-duren tussen de 10 en 38 maanden en heeft daarmee ook invloed op uitkeringen van kortere duur. Op basis van de economische theorie verwachten wij daarom grotere effecten te vinden voor de duurverkortung van 2015 ten opzichte van de duurverkortung van 2006.

SEO (2020) onderzocht eerder het effect van de duurverkortung vanaf 2015 op de werkhervatting van WW-gerechtigden. Zij vonden dat maximering leidde tot eerdere werkhervatting maar dat deze stijging vooral komt door werkhervatting tegen een lager uurloon. Daarnaast leidde de maximering alleen tot een snellere werkhervatting maar niet tot extra uitstroom naar werk. Dit verklaren de onderzoekers doordat er ongeveer twee maanden voor het bereiken van de maximale WW-duur een versnelde uitstroom naar werk is. Door de WW-duur met drie maanden in te korten wordt dit gevoel van urgentie eerder bereikt en stromen WW-gerechtigden eerder uit naar werk. Dit onderzoek vond geen effect van de maximering op het inkomen van WW-gerechtigden.

¹³ Bron: ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (2023). Periodieke rapportage 'Werkloosheid werknemers'.

In tegenstelling tot maximering leidt vertraagde opbouw tot snellere werkhervatting op niveau, dus tegen een vergelijkbaar of hoger uurloon dan voorheen. Daarnaast vindt SEO (2020) een zeer klein effect dat de vertraagde opbouw leidt tot extra uitstroom naar werk. Zij verklaren dit doordat activering effectiever is voor jonge personen en bij kortere werkloosheid. Tot slot blijkt uit dit onderzoek dat vertraagde opbouw geen (statistisch) significant effect op inkomen, maar wel op uitkeringsafhankelijkheid heeft. Met dit onderzoek borduren wij verder op het onderzoek van SEO (2020), doordat er inmiddels meer data beschikbaar zijn over de hervorming van 2015.

3 Effecten maximering op WW-gerechtigden

We gaan eerst in op de bruto-effecten (paragraaf 3.1) en netto-effecten (paragraaf 3.2) voor de totale doelgroep maximering. Vervolgens kijken we of er verschillen zijn tussen verschillende subgroepen (paragraaf 0).

De belangrijkste bevindingen van dit hoofdstuk zijn:

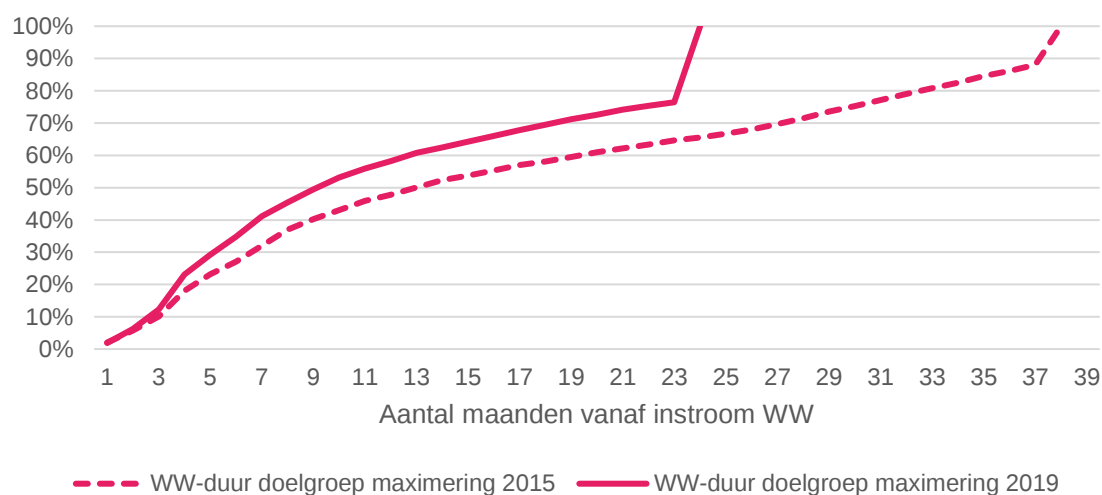
- a. In lijn met eerder onderzoek vinden wij dat maximering leidt tot snellere uitstroom uit de WW. Een maand minder WW-rechten door maximering leidt gemiddeld tot 13,4 kalenderdagen kortere WW. In de periode 2016 t/m 2019 was de gemiddelde duurverkorting door maximering vijf maanden. Dit resulteert dus in een WW-duur die gemiddeld naar schatting 67 dagen korter is.
- b. Wij vinden dat maximering - in een gunstige conjunctuur - leidt tot een toename van de uitstroom naar werk, in tegenstelling tot SEO (2020).
- c. Wij vinden geen aanwijzingen dat maximering leidt tot een verandering van de inkomenspositie van WW-gerechtigden.
- d. In tegenstelling tot eerder onderzoek vinden wij op korte termijn geen effect van de duurverkorting op de kwaliteit van werkhervatting. We kijken hiervoor naar uurloon, aantal gewerkte uren en aandeel met een vast contract. We zien alleen een toename van het aantal gewerkte uren (gemiddeld één extra uur per week bij vijf maanden duurverkorting).
- e. Er zijn structurele, positieve neveneffecten van de maximering: vijf jaar na instroom in de WW leidt de maximering tot een hogere arbeidsparticipatie en meer vaste contracten. Het is hierbij wederom belangrijk te benoemen dat we dit effect vinden in een gunstige conjuncturele context.

3.1 Bruto-effecten maximering

We geven eerst een beschrijvend beeld van het bruto-effect van de maximering. Bruto betekent zonder correctie voor bijvoorbeeld achtergrondkenmerken en conjunctuur. De brutoverschillen kunnen we dus niet direct toeschrijven aan de maximering maar kunnen ook andere verklaringen hebben.

We vergelijken twee instroomcohorten van de doelgroep maximering: een instroomcohort tweede helft van 2015 en een instroomcohort 2019. Cohort (tweede helft) 2015 heeft nog niet te maken met maximering, cohort 2019 wel.¹⁴ Voor beide cohorten brengen we voor iedere maand na instroom in de WW in beeld welk deel is uitgestroomd. Zie figuur 3.

¹⁴ Per juli 2015 is urenverrekening in de WW vervangen door inkomstenverrekening. Personen die te maken hebben met urenverrekening (instroom voor 1-7-2015) hebben we niet meegenomen in de analyses. Dit is de reden dat we kijken naar juli 2015 t/m 2019.

Figuur 3. Percentage WW-gerechtigden dat na één, twee, drie etc. maanden is uitgestroomd uit de WW voor de doelgroep maximering; instroomcohort 2015 en instroomcohort 2019 (exclusief personen met private aanvulling)

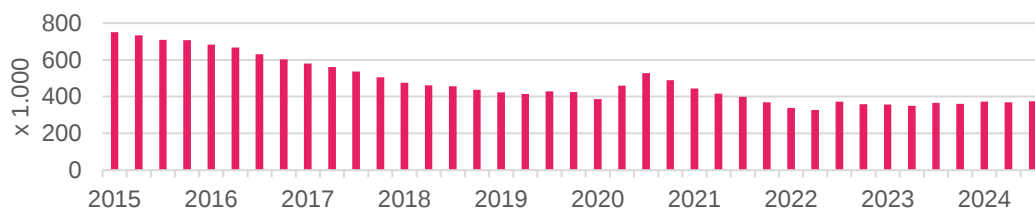
Voor beide cohorten (2015 en 2019) zien we dat er relatief veel personen uitstromen in de eerste driekwart jaar van de WW-uitkering. Na de eerste driekwart jaar vlakt de uitstroom voor beide cohorten af. Voor cohort 2019 is de werkelijke uitstroom in de eerste maanden hoger dan voor cohort 2015. De hogere uitstroom in 2019 kan ook (deels) komen door de gunstigere conjunctuur.

Voor het cohort 2015 geldt een maximale WW-duur van 38 maanden; voor het cohort 2019 geldt een maximale WW-duur van 24 maanden. Dit zien we terug in de uitstroom: voor cohort 2015 is er een piek in de uitstroom bij 24 maanden en voor cohort 2019 bij 38 maanden.

In tabel 3 is te zien dat de gemiddelde WW-duur afnam met 152 dagen in 2019 ten opzichte van 2015 voor de werknemers zonder private aanvulling (van 516 in de tweede helft van 2015 naar 364 in 2019). Dit kan komen door de maximering, maar ook (deels) door de verbetering van de conjunctuur. Hier zijn duidelijke aanwijzingen voor. Zo is in figuur 4 te zien dat de werkloze beroepsbevolking is afgenomen in de periode 2015 t/m 2019. Voor de gehele doelgroep maximering, inclusief de personen met een private aanvulling, is er sprake van een lagere afname van de WW-duur van 132 dagen (van 498 in de tweede helft van 2015 naar 366 in 2019). Deze afname is lager dan voor de groep zonder een private aanvulling. Dit ligt ook in de lijn der verwachting. Voor de groep zonder private aanvulling is er een prikkel om eerder een nieuwe baan te zoeken en accepteren door de ingekorte WW-duur. Voor de groep met private aanvulling ontbreekt deze prikkel of is deze minder sterk omdat hun inkomen nog (deels) wordt aangevuld door een private verzekering.

	2e helft				
Instroomjaar	2015	2016	2017	2018	2019
Exclusief werknemers met private aanvulling					
Gemiddelde WW-duur (dagen)	516	499	440	378	364
Gemiddelde hoogte uitkering per maand	€ 1.420	€ 1.430	€ 1.350	€ 1.310	€ 1.330
Gemiddelde hoogte uitkering totaal	€ 24.840	€ 24.450	€ 20.510	€ 16.920	€ 16.260
Aantal aangevangen uitkeringen	28.000	48.000	20.000	14.000	13.000
Gemiddelde leeftijd bij instroom	52	53	53	54	54
Inclusief werknemers met private aanvulling					
Gemiddelde WW-duur (dagen)	498	491	425	378	366
Gemiddelde hoogte uitkering per maand	€ 1.420	€ 1.410	€ 1.490	€ 1.500	€ 1.500
Gemiddelde hoogte uitkering totaal	€ 24.540	€ 24.280	€ 22.300	€ 19.970	€ 18.920
Aantal aangevangen uitkeringen	67.000	114.000	99.000	89.000	92.000
Gemiddelde leeftijd bij instroom	52	53	53	54	54

Tabel 3. Beschrijvende statistiek doelgroep maximering zowel exclusief als inclusief werknemers met een private aanvulling. De bedragen zijn geïndexeerd naar het niveau van 2019.¹⁵

Figuur 4. Werkloze beroepsbevolking, seizoensgecorrigeerd; 2015 kwartaal 1 t/m 2024 kwartaal 4; bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/werklozen>; De werkloze beroepsbevolking bestaat uit alle 15- tot 75-jarigen die in Nederland wonen en geen betaald werk hebben, maar wel recent naar werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn.

De aantrekkende conjunctuur zien we ook terug in een afname van de instroom in de WW. Voor de gehele doelgroep maximering inclusief werknemers met een private aanvulling, zien we een afname van het aantal aangevangen uitkeringen met 31%. Opvallend is dat deze afname veel groter is binnen de doelgroep maximering zonder private aanvulling, namelijk 77%. Daarnaast zien we dat het maandelijkse uitkeringsbedrag in de periode 2015-2019 met ongeveer 6% afnam voor de groep zonder private aanvulling, terwijl het maandelijkse uitkeringsbedrag met 6% toenam voor de gehele doelgroep maximering. Dit zien we ook als we naar andere uitkomstmaten kijken: het uurloon na werkhervatting neemt sterk af voor de WW-gerechtigden zonder private aanvulling. Zie tabel 4. Dit patroon zien we geheel niet voor WW-gerechtigden met private aanvulling. Uit deze vergelijking trekken wij twee conclusies: (1) Organisaties en sectoren met en zonder private aanvulling zijn niet helemaal met elkaar te vergelijken. Het lijkt erop dat de sectoren zonder private aanvulling conjunctuurgevoeliger zijn; (2) In de onderzoeksperiode zien we een afname van de gemiddelde arbeidsmarktpositie van opeenvolgende instroomcohorten zonder private aanvulling. Dit komt doordat het aantal ontslagen bij organisaties zonder private aanvulling sterk afneemt in de analyseperiode. Degenen die wel de WW instromen bij de aantrekkende conjunctuur, hebben een lager inkomen voor instroom in de WW en hebben gemiddeld een minder sterke arbeidsmarktpositie op de arbeidsmarkt.¹⁶

¹⁵ Deze resultaten wijken af van de resultaten in tabel 2.3 van het onderzoek van SEO (2020). Dit komt doordat hier net een andere selectie wordt gemaakt. We hebben ter controle de resultaten van SEO gereproduceerd door dezelfde selectie te maken. De resultaten komen dan vrij goed overeen.

¹⁶ De gemiddelde lagere uitkering kan niet (volledig) verklaard worden door de leeftijdsverdeling binnen de instroomcohorten, deze is redelijk stabiel (toename van gemiddeld 52 jaar in 2015 naar 54 jaar in 2019).

3.2 Netto-effecten maximering

Om te bepalen wat de netto-effecten van de maximering zijn, schatten we regressiemodellen waarin we corrigeren voor achtergrondkenmerken en conjuncturele effecten. (Zie bijlage A.1 voor een uitgebreide toelichting en bijlage C.1 voor gevoeligheidsanalyses.) De gevonden effecten kunnen we hierdoor toeschrijven aan de maximering. Voor deze regressiemodellen nemen we alleen de WW-gerechtigden **zonder** private aanvulling mee. Van belang om hierbij te benadrukken is dat de analyseperiode een gunstige conjunctuur beslaat. Wij kunnen dus alleen meten hoe de maximering uitpakt in deze gunstige conjuncturele omstandigheden. Wij verwachten dat in een ongunstige conjunctuur de nadelige neveneffecten groter zijn en de beoogde effecten kleiner.

De tweede kolom van tabel 4 geeft het netto-effect van **een maand** maximering op verschillende uitkomstmaten. Bijvoorbeeld, een maand maximering leidt tot een kortere WW-duur van ca. dertien dagen. Het gemiddelde aantal maanden maximering voor de instroomcohorten 2016-2019 bedraagt ca. vijf maanden. Daarom hebben we in tabel 4 ook het effect van vijf maanden maximering weergegeven.

Toelichting bij tabel 4 (en tabel 6 in het volgende hoofdstuk over vertraagde opbouw)

Definities van uitkomstvariabelen

- a. **Kans op werk na drie maanden:** aandeel WW-gerechtigden dat drie maanden na instroom in de WW minimaal een maand heeft gewerkt in loondienst (idem voor kans op werk na 6, 12 en 24 maanden). Dit betekent niet per definitie dat iemand ook de WW is uitgestroomd, omdat personen een aanvullende WW-uitkering kunnen krijgen. Elke vorm van werk in loondienst telt mee. We stellen bijvoorbeeld geen restricties aan het aantal gewerkte uren. Werk als zzp'er hebben we niet meegenomen in deze variabele.
- b. **Uitstroom door werk:** aandeel WW-gerechtigden dat is uitgestroomd uit de WW doordat zij een baan vonden, in loondienst of als zelfstandige, zonder aanvullende WW-uitkering.
- c. **Uitstroomredenen:** de uitstroomredenen die wij gebruiken sluiten elkaar niet uit en tellen niet op tot 100%. Bijvoorbeeld, iemand kan zowel uitstromen uit de WW doordat hij/zij de maximale duur heeft bereikt én vervolgens de ziektewet instromen. Deze persoon tellen we dan tweemaal mee. Daarnaast zijn er 'overige' uitstroomredenen die we niet meenemen in dit overzicht, zoals overlijden of verplichting tot informatie niet nakomen.

Interpretatie van tabel 4

Aan de hand van een voorbeeld lichten we toe hoetabel 4 geïnterpreteerd moet worden. Hiervoor gebruiken we de uitkomstvariabele 'kans op werk binnen 12 maanden'. Aan de rechterkant van de tabel zien we dat de kans op werk binnen twaalf maanden afneemt van gemiddeld 64% voor instroomcohort 2015 naar gemiddeld 56% voor instroomcohort 2019. Deze afname kan verschillende oorzaken hebben. Wij verwachten dat dit komt doordat met name de werknemers met een minder sterke arbeidsmarktpositie de WW instromen bij een aantrekkende conjunctuur. Daarnaast zien we in de tweede kolom van tabel 4 dat een maand maximering leidt tot een toename van de kans op werk binnen twaalf maanden met 1,0%. Dit lijkt tegengesteld maar is niet zo: in de situatie zonder maximering zou de kans op werk binnen twaalf maanden voor instroomcohort 2019 nog verder zijn afgenomen ten opzichte van instroomcohort 2015.

		Effect maximering				Gemiddelden				
		1 mnd.	95%-betrouwbaar- heidsinterval		5 mnd.	2e helft 2015	2016	2017	2018	2019
Beoogde effecten	WW-duur (in kalenderdagen)	-13,4	***	[-14 ; -12]	-67,0	516	499	440	378	364
	Kans op werk									
	Binnen 3 maanden	0,6%	***	[0,4% ; 0,7%]	2,8%	40%	39%	36%	36%	38%
	Binnen 6 maanden	0,7%	***	[0,6% ; 0,9%]	3,7%	53%	51%	47%	48%	47%
	Binnen 12 maanden	1,0%	***	[0,8% ; 1,1%]	4,9%	64%	62%	58%	56%	56%
	Binnen 24 maanden	0,8%	***	[0,7% ; 1,0%]	4,2%	72%	70%	64%	62%	62%
Neveneffecten	Uitstroomreden									
	Maximumduur bereikt	0,0%		[-0,1% ; 0,2%]	-	29%	29%	25%	23%	23%
	Uitstroom door werk	0,3%	***	[0,1% ; 0,5%]	1,5%	49%	50%	49%	49%	49%
	Uitstroom naar bijstand	-0,05%	*	[-0,1% ; -0,01%]	-0,3%	0,9%	1,0%	1,1%	1,4%	1,5%
	Uitstroom ziektewet of AO	0,04%		[-0,1% ; 0,1%]	-	6%	7%	9%	12%	15%
	Uitstroom overige sociale voorziening (incl. IOW)	-0,2%	***	[-0,3% ; -0,1%]	-1,2%	5%	6%	6%	8%	9%
	Cumulatief inkomen, 3 jaar									
	Inkomen uit WW en toeslagen	-2%	***	[-3% ; -2%]	-12%	€ 28 k	€ 27 k	€ 23 k	€ 20 k	€ 19 k
	Inkomen uit werk	1%	***	[1% ; 2%]	7%	€ 40 k	€ 41 k	€ 35 k	€ 33 k	€ 34 k
	Kwaliteit werkhervatting, 1e baan									
	Uurloon	€ 0,02		[€ 0,00 ; € 0,05]	-	€ 17,1	€ 17,3	€ 16,1	€ 15,3	€ 15,3
	Aantal gewerkte uren	0,21	***	[0,2 ; 0,3]	1,05	15	16	14	13	13
	Vast contract	0,0%		[-0,1% ; 0,2%]	-	26%	23%	22%	22%	20%
	Kwaliteit werkhervatting, 3 jaar na instroom									
	Werkzaam	0,6%	***	[0,5% ; 0,8%]	3,2%	55%	55%	50%	47%	47%
	Uurloon	€ 0,01		[-€ 0,01 ; € 0,04]	-	€ 18,3	€ 18,5	€ 17,1	€ 16,7	€ 16,6
	Aantal gewerkte uren	0,1	***	[0,1 ; 0,1]	0,5	30	30	29	28	29
	Vast contract	0,3%	**	[0,1% ; 0,6%]	1,7%	43%	48%	56%	52%	49%
	Kwaliteit werkhervatting, 5 jaar na instroom									
	Werkzaam	0,7%	***	[0,4% ; 0,9%]	3,3%	53%	53%	46%	43%	-
Uurloon	€ 0,04	*	[€ 0,01 ; € 0,08]	€ 0,21	€ 18,2	€ 18,6	€ 17,4	€ 16,9	-	
Aantal gewerkte uren	0,02		[-0,03 ; 0,1]	-	30	30	29	29	-	
Vast contract	0,4%	**	[0,1% ; 0,7%]	2,0%	68%	69%	67%	67%	-	

Tabel 4. Netto-effect van een maand maximering op uitkomstvariabelen. De tabel weergeeft ook het effect van vijf maanden maximering (het gemiddelde aantal maanden maximering in de periode 2016 t/m 2019). Ter referentie geven de laatste kolommen de gemiddelde waardes voor de instroomcohorten 2015 t/m 2019. Alle bedragen zijn geïndexeerd naar het niveau van 2019. *** p<0,001 ** p<0,01 * p<0,05.

We lichten een aantal bevindingen uit die we ook vergelijken met resultaten uit eerder onderzoek.¹⁷

¹⁷ Als robuustheidscontrole hebben we de analyses zowel met als zonder controlevariabelen uitgevoerd. We nemen hier de resultaten inclusief controlevariabelen als uitgangspunt.

3.2.1 *Wij vinden dat maximering het beoogde doel bereikt in een gunstige conjunctuur: maximering leidt tot snellere werkhervatting*

Onze bevindingen over de effecten van maximering op de WW-duur en de snelheid van werkhervatting zijn in lijn met eerdere onderzoeken.

Wij vinden dat een maand maximering leidt tot een gemiddelde afname van de **WW-duur** met dertien (kalender)dagen (95%-betrouwbaarheidsinterval: twaalf tot veertien dagen). De maximering leidt dus tot een gemiddelde afname van de WW-duur van $13,4 \times 5 = 67$ dagen in de periode 2016 tot en met 2019. Het gevonden effect komt overeen met eerdere onderzoek naar de effecten van maximering door SEO (2020). Zij vonden dat de WW-duur met ca. twaalf dagen afneemt per maand duurverkorting.¹⁸

We zien dat maximering ook leidt tot een verhoging van de **kans op het vinden van werk in loondienst** 3, 6, 12 en 24 maanden na instroom in de WW. (Zie het kader op p. 23 voor onze gehanteerde definitie voor de kans op het vinden van werk.) Wij vinden dat een maand maximering leidt tot een stijging van de kans op werk binnen twaalf maanden met 1 procentpunt (95%-betrouwbaarheidsinterval: 0,8 tot 1,1 procentpunt). Vóór de maximering (in 2015) vond 53% van de WW-gerechtigden werk binnen zes maanden en 64% binnen twaalf maanden. Tussen maand zes en maand twaalf neemt de kans op werk dus maar met 11 procentpunt toe. Wij zien dat de maximering ertoe leidt dat de kans op werk binnen twaalf maanden met gemiddeld 5 procentpunt toeneemt (1 procentpunt x gemiddeld vijf maanden maximering). Een kanttekening hierbij is dat we zien dat de gemiddelde kans op werkhervatting afneemt voor de instroomcohorten 2015 t/m 2019. De kans op werkhervatting binnen 12 maanden is afgenomen van 64% voor instroomcohort 2015 naar 56% voor instroomcohort 2019. Dit komt waarschijnlijk doordat de samenstelling van het cohort verandert zoals we beschrijven in paragraaf 3.1. De resultaten suggereren dat zonder maximering de kans op werkhervatting binnen twaalf maanden na instroom lager zou zijn geweest dan deze nu is.

Onze bevindingen voor de **kans op werkhervatting** tonen effecten die groter zijn dan die van De Groot & Van der Klaauw (2019). Ook vinden wij dat maximering invloed heeft op de werkhervatting binnen drie maanden na instroom in de WW, terwijl De Groot & Van der Klaauw (2019) hier geen significant effect vinden. Dit komt waarschijnlijk doordat de maatregel die we hier onderzoeken effect heeft op kortere WW-rechten. De Groot en Van der Klaauw onderzochten de duurverkorting van 60 naar 38 maanden. Het ligt daarom ook in de lijn der verwachtingen dat de effecten die wij vinden zich eerder in de tijd voordoen.¹⁹

Op basis van deze resultaten kunnen we wel zeggen dat de maximering het beoogde effect, namelijk snellere werkhervatting bereikt. Hierna gaan we in op mogelijke neveneffecten van de maximering.

3.2.2 *Wij vinden dat maximering leidt tot een hogere uitstroom naar werk en wij vinden geen weglekeffecten naar andere uitkeringen*

Wij vinden dat maximering leidt tot een toename van de uitstroom naar werk. Wij vinden dat een maand maximering leidt tot een stijging van de **uitstroom naar werk** van 0,3 procentpunt (95%-betrouwbaarheidsinterval: 0,1 tot 0,5 procentpunt).

¹⁸ Specifiek vindt SEO (2020) een afname van de WW-duur van 37 dagen bij een maximering van drie maanden voor het cohort dat in 2016Q3 de WW instroomt.

¹⁹ SEO (2020) vindt dat drie maanden maximering leidt tot een toename van 1 procentpunt van de kans op werk 24 maanden na instroom. Wij vinden een effect dat 2,4 keer groter is. Dit kan komen doordat we een andere definitie hanteren (SEO (2020) kijkt naar kans op werk exact 24 maanden later, wij naar of iemand heeft gewerkt in de gehele periode) of doordat we een ander cohort bestuderen.

Maximering met gemiddeld vijf maanden leidt dan tot een stijging van de uitstroom naar werk met 1,5 procentpunt. Dit zijn relatief grote effecten, gezien het percentage uitstroom naar werk ca. 50% bedraagt in de periode 2015-2019. SEO (2020) vond geen toename van de uitstroom naar werk voor instroomcohort 2015Q3. Deze verschillende bevindingen kunnen twee redenen hebben: (1) wij kijken naar een groter cohort dat ook te maken heeft gehad met langere maximering. Hierdoor kunnen onze analyses kleine verschillen wellicht beter oppikken; (2) SEO (2020) gebruikte een andere databron voor het vaststellen van uitstroom door werk.²⁰

Wij vinden geen aanwijzingen dat maximering leidt tot weglekeffecten van de WW-uitkering naar andere uitkeringen (bijstand, ziektewet of overige sociale voorzieningen). Wij vinden geen significante effecten van maximering op de kans op **uitstroom naar een ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering**. Dit ligt in de lijn van onze verwachtingen. Wel zien wij dat maximering leidt tot een significante **daling** van de **uitstroom naar de bijstand en overige sociale voorzieningen**. Het gevonden effect voor de uitstroom naar de bijstand is relatief groot in omvang ten aanzien van het gemiddelde in de periode 2015 t/m 2019 maar heeft ook een groot betrouwbaarheidsinterval (95%-betrouwbaarheidsinterval: -0,1% tot -0,01%) . We hebben geen evidente verklaring voor deze gevonden afname. De afname van de uitstroom naar overige sociale voorzieningen (inclusief IOW) is te verklaren: door de afname van het WW-recht is er voor oudere WW-gerechtigden een langere periode tussen het einde van de WW-rechten en de pensioengerechtigde leeftijd. Hierdoor gaan zij mogelijk toch vaker nog werken in plaats van gebruik te maken van de IOW (of een andere voorziening) tot aan de pensioengerechtigde leeftijd. Mogelijk zijn de WW-gerechtigden door het kortere WW-recht soms ook nog te jong om van de IOW gebruik te maken.

3.2.3 Wij vinden geen aanwijzingen dat maximering leidt tot een verandering van de inkomenspositie van WW-gerechtigden

Wij vinden dat een maand maximering leidt tot een afname van **het inkomen uit WW en toeslagen** in de drie jaar na instroom in de WW met € 520 (95%-betrouwbaarheidsinterval: € 430 tot € 600) en een toename van **het inkomen uit werk in loondienst** met € 470 (95%-betrouwbaarheidsinterval: € 280 tot € 650). Op basis van de schattingen lijkt het wellicht alsof de inkomenspositie van WW-gerechtigden is verslechterd door de maximering. Deze conclusie is echter onjuist! Gegeven de betrouwbaarheidsintervallen is er geen indicatie dat het inkomen uit WW plus het inkomen uit arbeid significant toe- of afneemt als gevolg van de maximering.²¹ Deze conclusie houdt ook stand als we kijken naar het inkomen vijf jaar na instroom in de WW.

Onze bevinding komt overeen met het onderzoek van SEO (2020). Zij keken naar een iets andere uitkomstmaat, namelijk het brutohuishoudinkomen, maar vonden hiervoor ook geen significante effecten van maximering.

²⁰ SEO bepaalt of iemand uitstroomt naar werk aan de hand van de loonadministratiedata van het CBS (bestand SPOLIS). Wij gebruiken de variabele 'reden uitstroom' die wordt ingevuld door medewerkers van UWV.

²¹ Daarnaast zijn ook de inkomsten uit uitkeringen en zzp-werk nodig om het effect op de totale inkomenspositie te bepalen.

3.2.4 *Op korte termijn vinden wij geen effect van de duurverkortung op de kwaliteit van werkhervatting, op langere termijn leidt de maximering tot een hogere arbeidsparticipatie en meer vaste contracten*

In tegenstelling tot eerdere studies vinden wij geen effect van maximering op het uurloon bij de eerste baan na instroom in de WW. Mogelijkerwijs komt dit door de aantrekkende conjunctuur in onze analyseperiode (2015 t/m 2019) waardoor WW-gerechtigden selectief kunnen zijn in de banen die zij accepteren. Daarnaast vinden we net als De Groot & Van der Klaauw (2019) dat op lange termijn de maximering leidt tot een hogere arbeidsparticipatie en meer vaste contracten. Hierbij vinden wij grotere effecten wat in de lijn der verwachtingen ligt. (Zie paragraaf 2.5.)

We vinden geen significante effecten van maximering op het **uurloon** zowel voor de eerste baan na instroom in de WW als drie jaar na instroom. Zoals we in beschreven in paragraaf 2.5 is het lastig te voorspellen wat het effect van maximering op het uurloon zal zijn: aan de ene kant leidt maximering ertoe dat WW-gerechtigden meer druk ervaren om een baan met minder goede voorwaarden te accepteren, aan de andere kant kan maximering het afnemen van vaardigheden tegengaan. Deze resultaten wijzen erop dat WW-gerechtigden zich over het algemeen niet genoodzaakt voelen om een baan met een lager uurloon te accepteren. Beide voorgaande studies vinden wel een negatief effect van maximering op uurloon voor de eerste baan na WW.²² Dat wij dit effect niet vinden kan mogelijk verklaard worden door een andere conjunctuur waarbinnen deze studies zijn uitgevoerd. Zo onderzoekt SEO (2020) instroomcohort 2016Q3. Zoals te zien is in figuur 4 wordt de conjunctuur steeds gunstiger in de periode die wij analyseren (2016 tot en met 2019). Daarnaast vinden wij wel een significant effect op het uurloon 5 jaar na instroom in de WW (toename van 4 cent per uur per maand maximering met een 95%-betrouwbaarheidsinterval van 1 cent tot 8 cent). Dat dit effect zich pas later voordoet kan bijvoorbeeld komen doordat oud-WW-gerechtigden na een aantal jaar in een nieuwe baan promotie maken.

Een vergelijkbaar patroon zien we als we kijken naar het aandeel **vaste contracten**. Pas drie jaar na instroom zien wij een significant effect van de maximering op de kans op een vast contract en dit effect blijft ongeveer even groot vijf jaar na instroom in de WW. Drie jaar na instroom vinden wij een toename van het aandeel vaste contracten van 0,3 procentpunt per maand (95%-betrouwbaarheidsinterval: 0,1 tot 0,6 procentpunt) maximering ten opzichte van 43% vaste contracten voor de WW-hervorming. Ook De Groot & Van der Klaauw (2019) vonden dat drie jaar na instroom het aandeel vaste contracten toeneemt als gevolg van de duurverkortung.

Ook zien we dat de maximering leidt tot een hogere **arbeidsparticipatie** op lange termijn. Zowel drie als vijf jaar na instroom in de WW is de arbeidsparticipatie gemiddeld 3 procentpunt hoger (uitgaande van gemiddeld vijf maanden maximering). (Ter vergelijking: de gemiddelde arbeidsparticipatie drie jaar na instroom in de WW was 55% voor cohort 2015.) Het effect dat wij vinden is circa tweemaal groter dan het effect gevonden door De Groot & Van der Klaauw (2019) (0,4 procentpunt per maand duurverkortung). Tot slot vinden we op korte termijn een toename in het **aantal gewerkte uren** als gevolg van de maximering. Dit effect dooft uit na verloop van tijd en verdwijnt vijf jaar na instroom in de WW. We hebben geen inhoudelijke verklaring voor dit waargenomen effect.

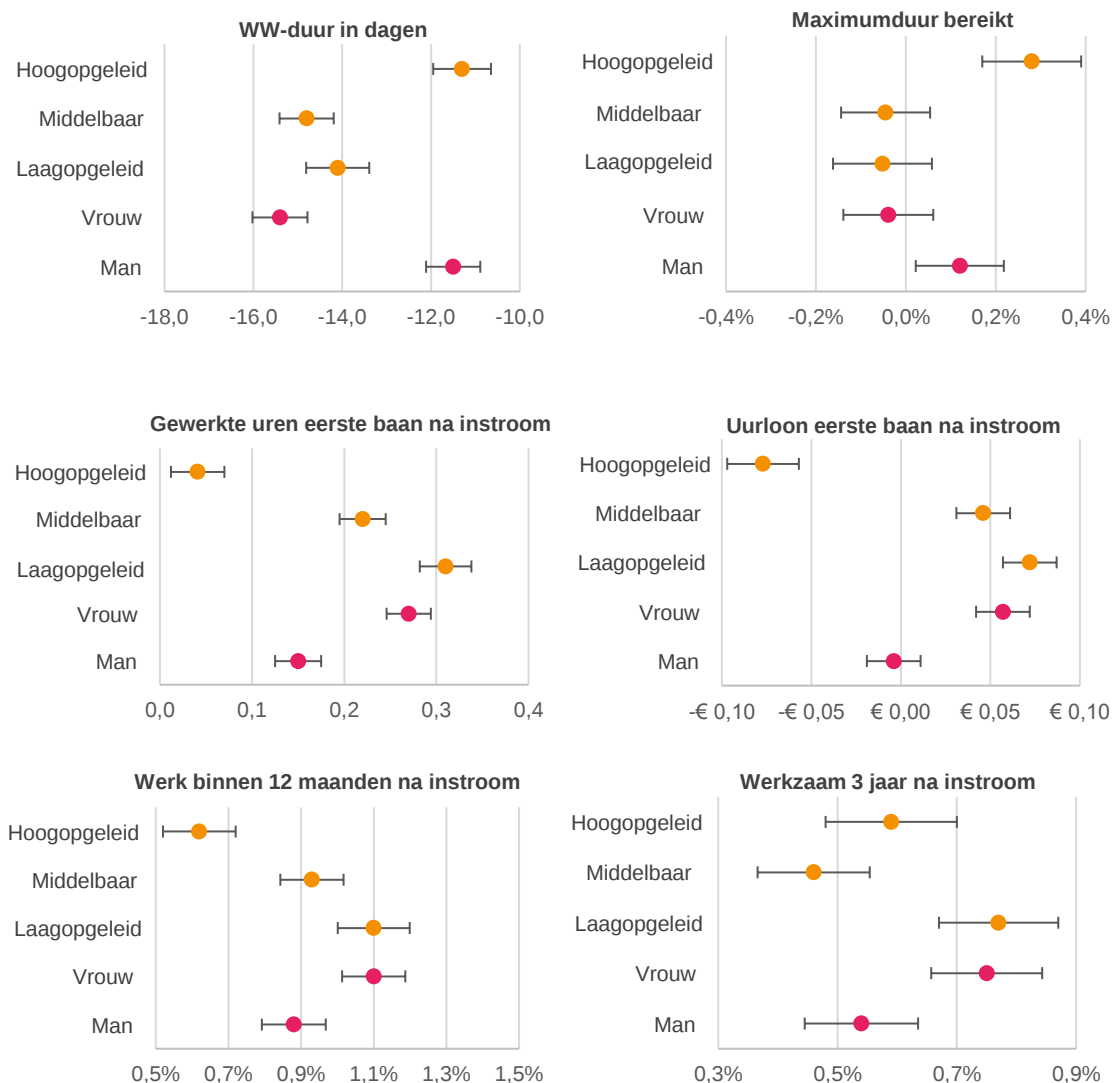
²² De Groot & Van der Klaauw (2019) vinden ook geen effecten van duurverkortung op uurloon drie jaar na instroom.

3.3 Effecten van maximering voor verschillende subgroepen

We hebben onderzocht of het effect van de maximering op de WW-duur in dagen, de kans op werkhervatting en de kwaliteit van de werkhervatting in termen van uurloon en aantal gewerkte uren verschilt voor verschillende subgroepen. Wij keken hierbij naar geslacht, opleidingsniveau, regio, migratieachtergrond, werkverkenersscore, leeftijd, sector en uurloonkwartielen.

Het onderzoeken van verschillen naar leeftijd is niet goed mogelijk omdat leeftijd sterk samenhangt met de omvang van de duurverkorting waar we het effect van willen meten. Ditzelfde geldt voor werkverkenersscore omdat deze score voor een groot deel wordt bepaald door leeftijd. Onderzoek van De Groot en Van der Klaauw (2019) liet wel zien dat het effect van duurverkorting voor personen van 55 jaar en ouder niet verschilde van het effect van duurverkorting voor personen van 45 tot 55 jaar. Bij deze duurverkorting bleef de resulterende maximale WW-duur echter nog vrij lang, namelijk meestal 38 maanden. Dit kan anders zijn bij een verdere inkorting.

We bespreken hierna alleen de resultaten waar we significante en substantiële verschillen zagen die ook goed interpreteerbaar zijn en geduid kunnen worden en naar ons idee nuttig zijn voor beleid. Dit zijn geslacht en opleidingsniveau. De resultaten worden getoond in figuur 5. Het is belangrijk om hierbij op te merken dat dit gemiddelde resultaten zijn. Hoe de duurverkorting uitpakt voor individuen komt hierin dus niet naar voren.

Figuur 5. Effecten van maximering op verschillende uitkomstmaten naar opleidingsniveau²³ en geslacht. De bolletjes representeren de puntschattingen. Aan weerszijden van elk bolletje wordt met een streepje het bereik aangegeven dat wordt bepaald door de puntschatting min de standaardfout en de puntschatting plus de standaardfout.

3.3.1 Effect van maximering op duur van de WW, de kans op werk na een jaar en aantal gewerkte uren en uurloon is groter voor vrouwen dan voor mannen

Voor vrouwen heeft de maximering een groter effect op de afname van de WW-duur dan voor mannen: bij vrouwen is de gemiddelde WW-duur 15,4 dagen korter per maand duurverkorting door maximering, tegenover gemiddeld 11,5 dagen voor mannen (verschil van 4 dagen).

De omvang van het effect van de maximering op de WW-duur wordt bepaald door: 1) het aandeel van de personen dat de **maximale duur bereikt** en 2) in welke mate personen worden **geactiveerd** om sneller een baan te zoeken/accepteren.

²³ Laag: dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).

Middelbaar: dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).

Hoog: dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

Vrouwen bereikten voor de maximering vaker de maximale WW-duur (32% van de vrouwen tegenover 26% van de mannen in 2015). Dit verklaart dus een deel van het grotere effect van de maximering op de WW-duur voor vrouwen. Het grootste deel van zowel de mannen als de vrouwen stroomt de WW echter uit voor het bereiken van de maximale WW-duur. Voor deze groep geldt dat de WW-duur activerender werkt voor vrouwen dan voor mannen.

Voor vrouwen zien we daarnaast een groter effect van een maand duurverkorting door maximering op het uurloon (+0,06 eurocent per uur tegenover 0 eurocent per uur voor mannen) en het aantal gewerkte uren (+0,3 uur per week, tegenover +0,2 voor de mannen) van de eerste baan na instroom in de WW. Ook zien we voor vrouwen een groter effect van een maand duurverkorting op werkhervatting binnen 12 maanden na instroom (+1,1% voor vrouwen en +0,9% voor mannen per maand duurverkorting) en de kans om aan het werk te zijn 3 jaar na instroom in de WW (+0,8% tegenover +0,5% per maand duurverkorting).

Hoe kunnen we deze verschillen duiden? Het ligt in ieder geval niet aan verschillen in leeftijd of WW-rechten in duur. De vrouwen en mannen hebben namelijk ongeveer dezelfde leeftijd (gemiddeld rond de 53) en een redelijk vergelijkbaar arbeidsverleden (gemiddeld rond de 35 voor mannen en 34 voor vrouwen) bij instroom wat leidt tot een vergelijkbaar recht op WW in duur.

We zien wel verschillen in arbeidsmarktpositie. Het gemiddelde maandbedrag aan WW-uitkering lag bij vrouwen een stuk lager (gemiddeld 1.059 euro tegenover een 1.620 euro voor de mannen in 2019). Dit maandbedrag is gebaseerd op het dagloon. Het dagloon is het gemiddelde loon dat de werknemer verdiende in de periode van twaalf maanden vóór de eerste dag van werkloosheid. Dit hangt voornamelijk af van het aantal gewerkte uren en het uurloon. Dit laat zien dat de vrouwen ofwel minder uren per week werkten voor instroom ofwel een lager uurloon hadden of een combinatie van beiden.

De meest waarschijnlijke verklaring ligt in de arbeidsmarktpositie van de vrouwen in vergelijking tot de mannen en de arbeidsmarktkansen. Of personen vanuit de WW weer aan het werk gaan, heeft te maken met 1) de prikkel die wordt ervaren, oftewel de activerende werking (die wordt vergroot door de duurverkorting) en 2) de arbeidsmarktkansen die er zijn voor de betreffende persoon. In de analyses hebben wij gecorrigeerd voor het effect van de conjunctuur op werkhervatting. Echter de effecten van de duurverkortingsmaatregelen kunnen wel groter zijn doordat we de effecten meten in de context van een hoogconjunctuur/**krappe arbeidsmarkt**. Doordat de vrouwen gemiddeld een minder sterke arbeidsmarktpositie hebben dan mannen, profiteren zij mogelijk meer van de krapte op de arbeidsmarkt. Ook kan het een rol spelen dat de **krappe in specifieke sectoren** waar vooral vrouwen werkzaam zijn, zoals de zorg en het onderwijs, relatief toenam.²⁴

3.3.2 Effect van maximering op duur van de WW, de kans op werk na een jaar en aantal gewerkte uren en uurloon is groter voor personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau

Voor personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau heeft de maximering een groter effect dan voor personen met een hoog opleidingsniveau op de WW-duur in dagen (respectievelijk -14,1 en -14,8 tegenover -11,3 dagen per maand duurverkorting). Voor de duurverkorting in 2015 maakte 28% van de personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau de maximale WW-duur vol tegenover 30% van de hoogopgeleiden. Hier zit dus niet de verklaring in voor het grotere effect op de WW-duur.

²⁴ Olsthoorn, M., & Roeters, A. (2023). Kennisnotitie Reflectie SCP op Aanpak Arbeidsmarktkrapte; [Zorg en welzijn bedrijfstak met grootste aandeel vrouwen | CBS](#) geraadpleegd op 12-12-2024; ministerie van OCW. (2023). Trendrapportage arbeidsmarkt leraren PO, VO en MBO 2023. Den Haag, Rijksoverheid.

De maximering zorgt er dus blijkbaar voor personen met een middelbaar of laag opleidingsniveau (meer dan voor personen met een hoog opleidingsniveau) voor dat zij **eerder de WW uitstromen** en dat dit moment van uitstroom voor het behalen van de maximale WW-duur ligt.

De kans op werkhervatting neemt ook meer toe door de duurverkortung voor personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau dan voor personen met een hoog opleidingsniveau.

Hoe kunnen we deze verschillen duiden? Ook hier zien we, net als bij de verschillen naar geslacht dat het niet te maken heeft met de leeftijd en opgebouwde WW-rechten in duur. De personen hebben ongeacht opleidingsniveau namelijk ongeveer dezelfde leeftijd (gemiddeld rond de 53) en een redelijk vergelijkbaar arbeidsverleden (gemiddeld rond de 35 voor personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau en 34 voor personen met een hoog opleidingsniveau) bij instroom wat leidt tot een vergelijkbaar recht op WW in duur.

En we zien wel, net als bij de vergelijking van vrouwen en mannen, dat personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau gemiddeld lagere WW-maandbedragen hadden (gemiddeld 1091 respectievelijk 1225 in 2019) ten opzichte van personen met een hoog opleidingsniveau (gemiddeld 1713 in 2019), wat wijst op minder gewerkte uren en/of lagere uurlonen.

Net als bij het verschil tussen vrouwen en mannen ligt de meest waarschijnlijke verklaring in de conjunctuur in het algemeen: in een **krappe arbeidsmarkt** hebben personen met een middelbaar of laag opleidingsniveau meer kansen, waar personen met een hoog opleidingsniveau altijd al relatief veel kansen hadden. Daarnaast speelt waarschijnlijk een rol dat de **krapte in specifieke sectoren** groter was en toenam in de onderzoeksperiode, zoals in de sectoren industrie, techniek, transport en de zorg.²⁵

²⁵ Vrooman, J. C., Josten, E., van Echtelt, P., Konings, P., & Vogels, E. (2016). De laagopgeleiden van de toekomst: meer dan een scholingsprobleem; UWV (2017). Kansen voor lager opgeleiden; SBB (2013). Sector Industrie.

4 Effecten vertraagde opbouw WW-gerechtigden

We gaan eerst in op de bruto-effecten (paragraaf 4.1) en netto-effecten (paragraaf 4.2) voor de totale doelgroep vertraagde opbouw. Vervolgens kijken we of er verschillen zijn tussen verschillende subgroepen (paragraaf 4.3).

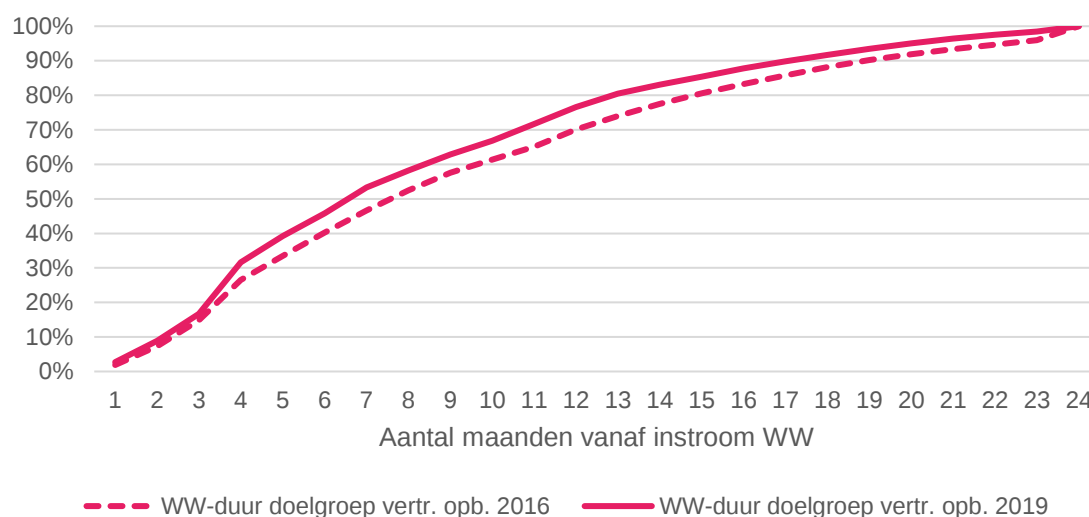
De belangrijkste bevindingen van dit hoofdstuk zijn:

- a. In lijn met eerder onderzoek vinden wij dat vertraagde opbouw leidt tot snellere uitstroom uit de WW. Een maand minder WW-rechten door vertraagde opbouw leidt gemiddeld tot zestien kalenderdagen kortere WW. In de periode 2017 t/m 2019 bedroeg de gemiddelde duurverkortings door vertraagde opbouw ook ongeveer een maand.
- b. Wij vinden dat de kans op het vinden van werk binnen twaalf maanden met 1,9 procentpunt toeneemt als gevolg van een maand vertraagde opbouw (95%-betrouwbaarheidsinterval: 0,3 tot 3,5 procentpunt). Deze gevonden effectgrootte is in lijn met de eerdere studie van SEO (2020).
- c. Wij vinden dat - zelfs in een gunstige conjunctuur - de vertraagde opbouw op korte termijn leidt tot lagere kwaliteit van de werkhervatting (een lager uurloon), maar wij vinden op korte termijn geen significante effecten voor het aantal gewerkte uren of het hebben van een vast contract.
- d. Wij vinden geen structurele effecten van de vertraagde opbouw op arbeidsparticipatie, uurloon of het hebben van een vast contract drie of vijf jaar na instroom in de WW. Dat wij hier - in tegenstelling tot bij maximering - geen effecten meten kan een methodologische reden hebben en hoeft niet te betekenen dat deze effecten niet bestaan. Het ingroeipad van vertraagde opbouw zorgt voor minder variatie waardoor effecten minder goed te meten zijn dan bij de maximering. Mogelijk zijn de effecten te klein om te detecteren met het model dat wij gebruiken.

4.1 Bruto-effecten vertraagde opbouw

We geven eerst een beschrijvend beeld van het bruto-effect van de vertraagde opbouw. Bruto betekent zonder correctie voor bijvoorbeeld achtergrondkenmerken en conjunctuur. De brutoverschillen kunnen we dus niet direct toeschrijven aan de vertraagde opbouw maar kunnen ook andere verklaringen hebben.

We vergelijken twee cohorten van de doelgroep vertraagde opbouw: een instroomcohort 2016 en een instroomcohort 2019. Voor beide cohorten brengen we voor iedere maand na instroom in de WW in beeld welk deel is uitgestroomd. Zie figuur 6.

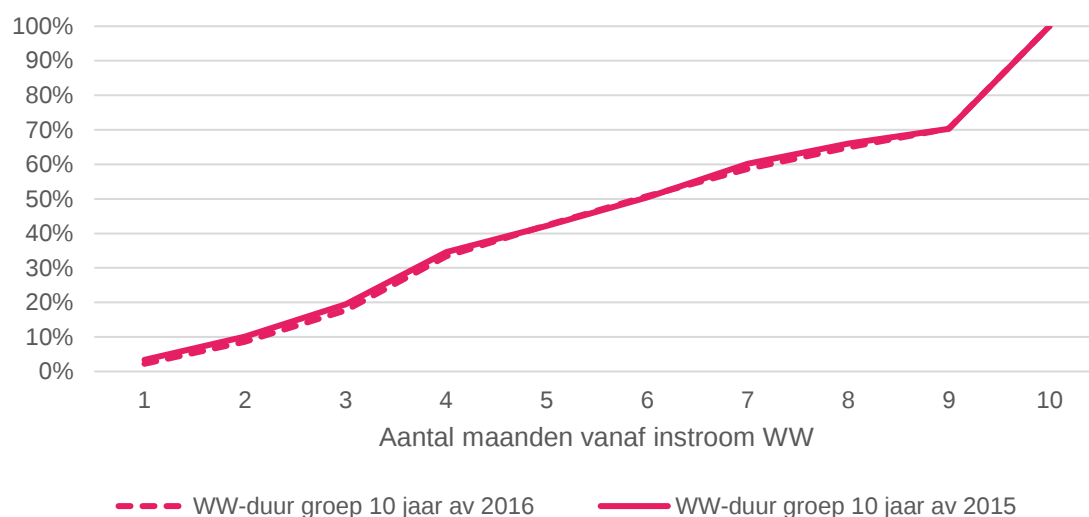
Figuur 6. Percentage WW-gerechtigden dat na 1, 2, 3 etc. maanden is uitgestroomd uit de WW voor de doelgroep vertraagde opbouw; instroomcohort 2016 en instroomcohort 2019 (exclusief personen met private aanvulling)²⁶

De verschillen tussen cohort 2016 en 2019 zijn relatief klein in vergelijking tot de verschillen bij maximering (zie hoofdstuk 3). Dit komt doordat de vertraagde opbouw een relatief lang ingroeipad heeft (zoals ook beschreven in hoofdstuk 2). In 2019 leidt de vertraagde opbouw tot (maximaal) anderhalve maand kortere WW-rechten ten opzichte van 2016.

De eerste drie maanden zijn er geen zichtbare verschillen tussen de uitstroom van de twee cohorten. Vanaf de vierde maand is de uitstroom van cohort 2019 hoger dan 2016. Dit terwijl de vertraagde opbouw pas na tien maanden effect heeft op de maximale duur van de WW. Voor beide cohorten is de uitstroom in de vierde maand het hoogst en vlakkt de uitstroom in de maanden daarna af.

De doelgroep vertraagde opbouw bestaat uit personen met een arbeidsverleden bij instroom van 11-24 jaar. Voor de personen die de WW instromen met een arbeidsverleden van tien jaar verandert het aantal maanden WW-recht niet door de vertraagde opbouw. Voor deze groep zien we ook geen grote verschillen in WW-duur tussen de instroomcohorten 2016 en 2019. Zie figuur 7. We zien dus wel een verandering voor de personen met een arbeidsverleden van 11-24 jaar (zij worden geraakt door vertraagde opbouw), maar niet voor personen met een arbeidsverleden van tien jaar (zij worden niet geraakt door vertraagde opbouw). Dit geeft een eerste indicatie dat de vertraagde opbouw mogelijk heeft geleid tot snellere uitstroom uit de WW.

²⁶ De personen die een maximale WW-duur hebben van maximaal tien maanden betreft herleefde WW-sessies.

Figuur 7. Percentage WW-gerechtigden dat na 1, 2, 3 etc. maanden is uitgestroomd uit de WW voor de personen met een arbeidsverleden van tien jaar; instroomcohort 2016 en instroomcohort 2019

De effecten van de vertraagde opbouw zijn pas merkbaar voor werknemers die vanaf 2017 de WW-instromen. Zie figuur 2. Daarom zullen we het jaar 2016 als referentiejaar voor de periode voor vertraagde opbouw nemen. De gemiddelde WW-duur in dagen voor de doelgroep vertraagde opbouw zonder private aanvulling is afgenomen met 28 kalenderdagen in 2019 ten opzichte van 2016 (van 276 dagen in 2016 naar 248 dagen in 2019). Zie tabel 5. Net als bij maximering is de afname van de gemiddelde WW-duur kleiner wanneer we naar de gehele doelgroep vertraagde opbouw - inclusief werknemers met een private aanvulling - kijken. De gemiddelde WW-duur daalt dan met twintig kalenderdagen van 265 in 2016 naar 245 in 2019. Voor de groep zonder private aanvulling is er een prikkel om eerder een nieuwe baan te zoeken en accepteren door de ingekorte WW-duur. Voor de groep met private aanvulling ontbreekt deze prikkel of is deze minder sterk omdat hun inkomen nog (deels) wordt aangevuld door een private verzekering.

	2016	2017	2018	2019
Exclusief werknemers met private aanvulling				
Gemiddelde WW-duur (dagen)	276	258	245	248
Gemiddelde hoogte uitkering per maand	€ 1.280	€ 1.210	€ 1.230	€ 1.270
Gemiddelde hoogte uitkering totaal	€ 12.010	€ 10.430	€ 9.980	€ 10.450
Aantal aangevragen uitkeringen	53.000	18.000	12.000	11.000
Gemiddelde leeftijd bij instroom	37	36	36	36
Inclusief werknemers met private aanvulling				
Gemiddelde WW-duur (dagen)	265	247	238	245
Gemiddelde hoogte uitkering per maand	€ 1.210	€ 1.290	€ 1.360	€ 1.390
Gemiddelde hoogte uitkering totaal	€ 10.940	€ 10.810	€ 10.890	€ 11.420
Aantal aangevragen uitkeringen	123.000	91.000	77.000	72.000
Gemiddelde leeftijd bij instroom	37	37	37	36

Tabel 5. Beschrijvende statistiek doelgroep vertraagde opbouw zowel exclusief als inclusief werknemers met een private aanvulling. De bedragen zijn geïndexeerd naar het niveau van 2019.

Net als bij maximering zien we dat de doelgroep vertraagde opbouw zonder private aanvulling op bepaalde punten afwijkt van de gehele doelgroep vertraagde opbouw. Zo neemt de hoogte van de maandelijkse uitkering gemiddeld genomen toe voor de gehele doelgroep vertraagde opbouw, maar blijft deze redelijk stabiel voor de groep zonder private aanvulling. Dit verschil in gemiddelde uitkering kan niet verklaard worden door een verschil in gemiddelde leeftijd. Deze is namelijk voor beide groepen stabiel.

Verder neemt het aantal aangevangen uitkeringen veel sterker af voor de doelgroep zonder private aanvulling dan voor het geheel. We denken dat dit voor de groep zonder private aanvulling komt door het aantrekken van de conjunctuur die ertoe leidt dat de groep die de WW instroomt over de tijd kleiner wordt en gemiddeld genomen iets lagere arbeidsmarktkansen heeft.

In het algemeen kunnen we zeggen dat, net als bij maximering, de organisaties en sectoren met en zonder private aanvulling niet helemaal met elkaar te vergelijken zijn.

4.2 Netto-effecten vertraagde opbouw

Om te bepalen wat de netto-effecten van de vertraagde opbouw zijn, schatten we regressiemodellen waarin we corrigeren voor achtergrondkenmerken en conjuncturele effecten. (Zie bijlage A.1 voor een uitgebreide toelichting en bijlage C.1 voor gevoeligheidsanalyses.) De gevonden effecten kunnen we hierdoor toeschrijven aan de vertraagde opbouw. Voor deze regressiemodellen nemen we alleen de WW-gerechtigden **zonder** private aanvulling mee. Van belang om hierbij te benadrukken is dat de analyseperiode een gunstige conjunctuur beslaat. Wij kunnen dus alleen meten hoe de vertraagde opbouw uitpakt in deze gunstige conjuncturele omstandigheden. Wij verwachten dat in een ongunstige conjunctuur de nadelige neveneffecten groter zijn en de beoogde effecten kleiner.

Tabel 6 geeft het netto-effect van **een maand** vertraagde opbouw op verschillende uitkomstmaten. Het gemiddeld aantal maanden vertraagde opbouw over de periode 2017-2019 bedraagt 0,9 maand. De uitkomsten uit tabel 6 kun je daarom (groveweg) ook interpreteren als het gemiddelde effect van de vertraagde opbouw in de periode 2017-2019. Zie het kader op p. 23 voor een uitleg over de interpretatie van tabel 6 en de definitie van de uitkomstvariabelen. Voor vertraagde opbouw vinden we veel minder significante effecten dan voor maximering. Wij verwachten dat dit geen inhoudelijke verklaring heeft maar een methodologische. **Wanneer wij geen significant effect vinden, betekent dit niet dat dit effect niet bestaat, maar dat het te klein is om te meten met het model dat wij hebben gebruikt.** Het model dat wij toepassen maakt gebruik van verschillen in duurverkortings om de effecten te schatten. Voor vertraagde opbouw is deze variatie veel kleiner dan voor maximering. (Zie voor een uitgebreidere toelichting op het model bijlage A.1.) Dit zien we ook terug in de grotere betrouwbaarheidsintervallen van de schattingen. Bijvoorbeeld het betrouwbaarheidsinterval van het effect van duurverkortings op de WW-duur is circa vijfmaal groter voor vertraagde opbouw dan voor maximering. In tabel 6 hebben we alleen de significante effecten opgenomen. De gehele tabel staat in bijlage B.

		Effect			Gemiddelden			
		vertraagde opbouw		95%-betrouwbaarheidsinterval	2016	2017	2018	2019
Beoogde effecten	WW-duur (in kalenderdagen)	-16 ***	[	-22 ; -11]	276	258	245	248
	Kans op werk							
	Binnen 3 maanden	3,0% **	[	0,8% ; 5,2%]	44%	41%	38%	39%
	Binnen 6 maanden	3,6% **	[	1,2% ; 6,0%]	59%	55%	52%	51%
	Binnen 12 maanden	1,9% *	[	0,3% ; 3,5%]	72%	67%	62%	62%
Neven-effecten	Binnen 24 maanden	1,7% *	[	0,3% ; 3,1%]	80%	73%	69%	69%
	Kwaliteit werkherhvatting, 1e baan							
	Uurloon	-€ 0,3 ***	[	-€ 0,5 ; -€ 0,1]	€ 15,8	€ 14,8	€ 14,4	€ 14,6
	Kwaliteit werkherhvatting, 3 jaar na instroom							
	Aantal gewerkte uren	0,6 **	[	0,2 ; 1,0]	31	29	29	30

Tabel 6. Netto-effect van een maand vertraagde opbouw op uitkomstvariabelen. Het eerste getal is de coëfficiënt en het tweede getal de standaardfout. Ter referentie geven de laatste kolommen de gemiddelde waarden voor de instroomcohorten 2016 t/m 2019. De bedragen zijn geïndexeerd naar het niveau van 2019. *** $p < 0,001$ ** $p < 0,01$ * $p < 0,05$ ²⁷

We lichten een aantal bevindingen uit die we vergelijken met de eerdere bevindingen van SEO (2020) en de gevonden resultaten voor maximering. We vergelijken de resultaten niet direct met De Groot & Van der Klaauw (2019) aangezien de WW-hervorming uit 2005 met name grote impact had op lange WW-rechten.

4.2.1 *Wij vinden dat vertraagde opbouw het beoogde doel bereikt in een gunstige conjunctuur: vertraagde opbouw leidt tot snellere werkherhvatting*

Onze resultaten over WW-duur en kans op werkherhvatting zijn in lijn met SEO (2020). SEO (2020) vindt echter dat na 24 maanden de kans op uitstroom uit de WW naar werk met 0,5 procentpunt toeneemt bij 0,5 maanden vertraagde opbouw. Wij vinden geen statistisch significant effect voor de kans op uitstroom door werk. Mogelijk komt dit doordat het effect te klein is om te detecteren met het model dat wij gebruiken. (SEO gebruikte een duurmodel.)

Wij vinden dat een maand vertraagde opbouw leidt tot een gemiddelde afname van de **WW-duur** met circa 16 dagen (95%-betrouwbaarheidsinterval: 11 tot 22 dagen). Het gevonden effect komt overeen met het gevonden effect door SEO (2020). Zij vonden ook dat de WW-duur met ca. zestien dagen afneemt per maand duurverkorting.²⁸

²⁷ Als robuustheidscontrole hebben we de analyses zowel met als zonder controlevariabelen uitgevoerd. We nemen hier de resultaten inclusief controlevariabelen als uitgangspunt.

²⁸ Specifiek vindt SEO (2020) een afname van de WW-duur van acht dagen bij een maximering van een halve maand.

We zien dat de vertraagde opbouw leidt tot een stijging van de kans op het vinden van werk 3, 6, 12 en 24 maanden na instroom in de WW.²⁹ De kans op het vinden van werk binnen twaalf maanden neemt met 1,9 procentpunt toe als gevolg van een maand duurverkorting (95%-betrouwbaarheidsinterval: 0,3 tot 3,5 procentpunt). Het gevonden effect is in lijn met het onderzoek van SEO (2020). Zij vinden dat een maand duurverkorting leidt tot een stijging van de kans op werk twaalf maanden na instroom in de WW met 2 procentpunt.³⁰

Hoe verhoudt dit effect op de **kans op werk na twaalf maanden** zich tot de gevonden effecten voor maximering? Het effect per maand maximering is ongeveer de helft kleiner, namelijk 1,0 procentpunt voor maximering ten opzichte van 1,9 procentpunt voor vertraagde opbouw.

Wij vonden geen significante effecten van de vertraagde opbouw op verschillende **uitstroomredenen** (maximumduur bereikt, uitstroom naar werk, bijstand of ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering) en dus ook geen wegleffecten naar andere uitkeringen. SEO (2020) vond een klein effect van de vertraagde opbouw op de kans op **uitstroom naar werk**. Zoals wij hierboven aangeven betekent het feit dat wij dit effect niet vonden niet dat dit effect niet bestaat, maar dat het effect te klein is om te detecteren met ons model.

Op basis van deze resultaten kunnen we wel zeggen dat de vertraagde opbouw het beoogde effect, namelijk snellere werkhervatting bereikt.

4.2.2 Wij vinden dat de vertraagde opbouw op korte termijn leidt tot lager kwaliteit van de werkhervatting (een lager uurloon), dit effect dooft uit drie jaar na instroom in de WW

Wij vinden dat de vertraagde opbouw leidt tot een **lager uurloon** bij de eerste baan na instroom in de WW. Het gaat om een relatief groot effect, namelijk van 30 cent per maand vertraagde opbouw (95%-betrouwbaarheidsinterval: -€0,50 tot -€0,10). Voor instroomcohort 2019 (1,5 maand vertraagde opbouw) betekent dit een afname van het uurloon van ca. 3%. Verder vinden wij geen statistisch significante effecten van de vertraagde opbouw op andere indicatoren voor de **kwaliteit van de eerste baan na instroom**: het aantal contracturen of het hebben van een vast contract. SEO (2020) keek naar een andere uitkomstmaat en vond dat de vertraagde opbouw niet leidt tot een afname van werk op niveau 12 maanden na instroom. SEO (2020) definieert 'werk op niveau' als werk met een uurloon van minimaal 90% het uurloon voor instroom in de WW. Onze resultaten in samenhang met de resultaten van SEO lijken erop te duiden dat het uurloon gemiddeld iets afneemt als gevolg van de duurverkorting maar vaak binnen de marge van 10%.

Opvallend is dat we voor maximering geen significant effect vinden op het uurloon bij de eerste baan. Een verklaring hiervoor is dat de doelgroep maximering langere WW-rechten heeft dan de doelgroep vertraagde opbouw. Voor de doelgroep maximering zijn de WW-rechten, zelfs met duurverkorting, blijkbaar lang genoeg om een baan op niveau te vinden, voor de doelgroep vertraagde opbouw geldt dit mogelijk niet voor iedereen.

²⁹ Wij definiëren de kans op werk binnen x maanden na instroom in de WW als het hebben van minimaal één maand werk gedurende deze periode. Dit betekent niet per definitie dat iemand ook de WW is uitgestroomd, omdat personen een aanvullende WW-uitkering kunnen krijgen.

³⁰ Specifiek vinden zij voor instroomcohort 2017 dat een halve maand vertraagde opbouw heeft, dat de kans op werk na twaalf maanden toeneemt met 1 procentpunt.

Tot slot zien wij dat de vertraagde opbouw tot een significante toename leidt van het aantal gewerkte uren drie jaar na instroom in de WW. Het gaat om een effect van gemiddeld 0,6 uur extra per week per maand duurverkorting (95%-betrouwbaarheidsinterval: 0,2 tot 1,0). Deze doelgroep heeft nog minder tijd om een nieuwe baan te zoeken en gaat mogelijk meer werken om een lager uurloon te compenseren. Vijf jaar na instroom in de WW vinden we dit effect niet. Dit komt overeen met het patroon dat wij vonden voor maximering.

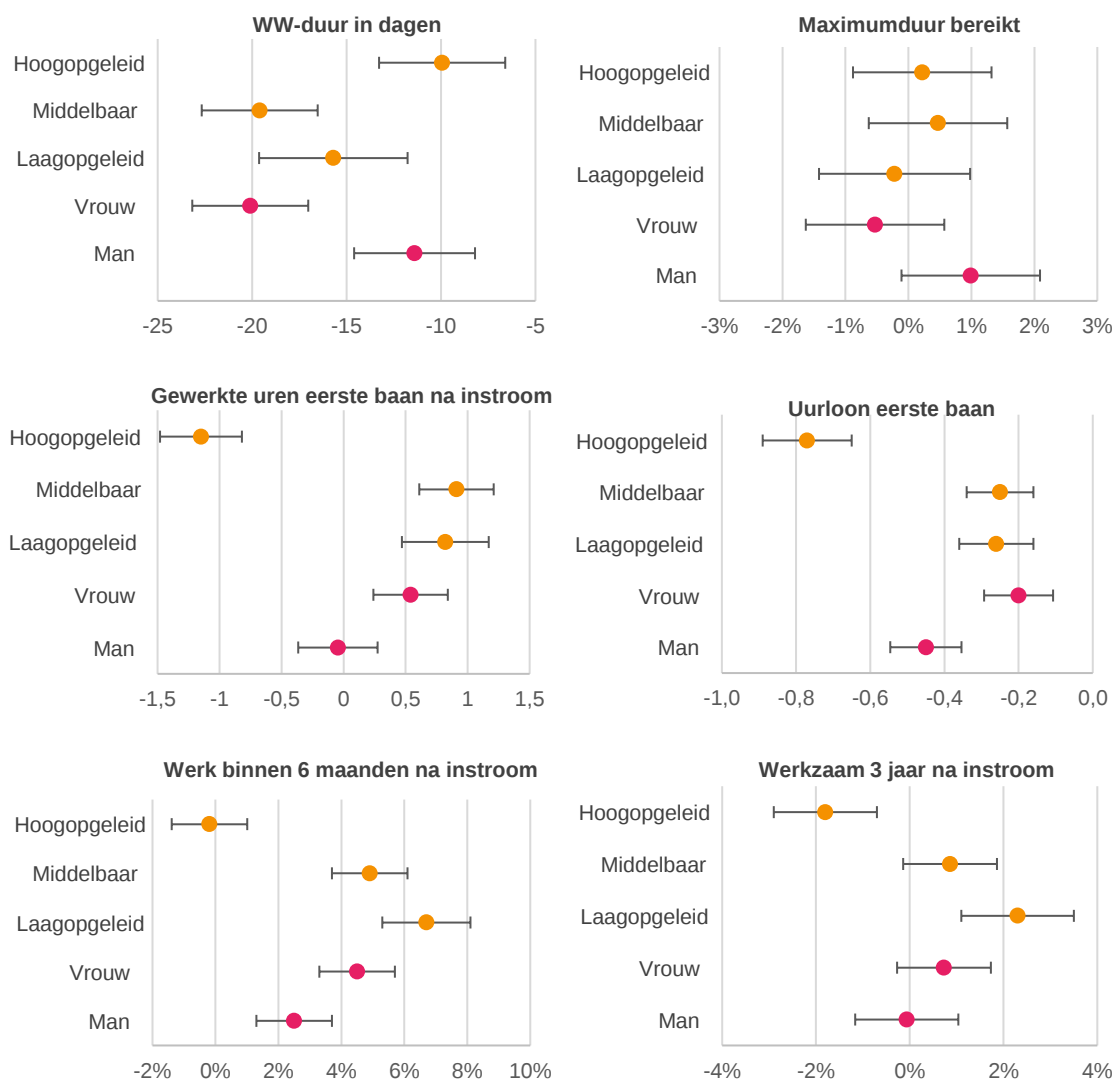
We hebben in dit hoofdstuk in beeld gebracht wat de effecten zijn van de vertraagde opbouw in de periode 2017 t/m 2019. De gemiddelde duurverkorting door vertraagde opbouw voor de doelgroep was in deze periode gemiddeld ongeveer een maand. Deze gemiddelde duurverkorting zal over de tijd toenemen. Dit zal dus naar verwachting zorgen voor grotere impact van de vertraagde opbouw. De omvang hiervan is echter moeilijk in te schatten omdat we niet weten hoe de samenstelling van de groep ontwikkelt over de tijd en omdat de gevonden effecten mogelijk niet lineair zijn.

4.3 Effecten van vertraagde opbouw voor verschillende subgroepen

We hebben onderzocht of het effect van de maximering op de WW-duur in dagen, de kans op werkhervatting en de kwaliteit van de werkhervatting in termen van uurloon en aantal gewerkte uren verschilt voor verschillende subgroepen. Wij keken hierbij naar geslacht, opleidingsniveau, regio, migratieachtergrond, werkverkenner score, leeftijd, sector en uurloonskwartielen.

Het onderzoeken van verschillen naar leeftijd is niet goed mogelijk omdat leeftijd sterk samenhangt met de omvang van de duurverkorting waar we het effect van willen meten. Ditzelfde geldt voor de werkverkenner score omdat deze score voor een groot deel wordt bepaald door leeftijd.

We bespreken hierna alleen de resultaten waar we significante en substantiële verschillen zagen die ook goed interpreteerbaar zijn en geduid kunnen worden en naar ons idee nuttig zijn voor beleid. Dit zijn geslacht en opleidingsniveau. De resultaten worden getoond in figuur 8. Het is belangrijk om hierbij op te merken dat dit gemiddelde resultaten zijn. Hoe de duurverkorting uitpakt voor individuen komt hierin dus niet naar voren.

Figuur 8. Effecten van vertraagde opbouw op verschillende uitkomstmaten naar opleidingsniveau en geslacht ^{31 32} De bolletjes representeren de puntschattingen. Aan weerszijden van elk bolletje wordt met een streepje het bereik aangegeven dat wordt bepaald door de puntschatting min de standaardfout en de puntschatting plus de standaardfout.

4.3.1 Effect van vertraagde opbouw op duur van de WW is groter voor vrouwen en effect voor vrouwen is groter dan bij maximering

Het valt vooral op dat het effect van de vertraagde opbouw op de WW-duur veel groter is voor vrouwen dan voor mannen. Voor vrouwen leidt een maand kortere maximale WW-duur tot gemiddeld 20,1 dagen minder WW. Voor mannen is dit 11,4 dagen (verschil van negen dagen). Voor de duurverkortening in 2015 bereikten vrouwen vaker dan mannen de maximale WW-duur (29% vs. 24%). Dit biedt dus een deel van de verklaring.

³¹ Laag: dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).

Middelbaar: dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).

Hoog: dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

³² Ten opzichte van de effecten voor subgroepen bij maximering worden hier niet de effecten van de duurverkortening op het uurloon getoond omdat we deze effecten niet betrouwbaar konden vaststellen.

Maar net als bij maximering is de activerende werking (dus voor het einde van de WW) ook groter voor vrouwen. Het verschil tussen het effect van een maand duurverkorting voor mannen en vrouwen is groter bij vertraagde opbouw (negen dagen verschil) dan bij maximering (vier dagen). Voor mannen is het verschil heel vergelijkbaar: -11,5 dagen bij een maand duurverkorting door maximering en -11,4 dagen bij een maand duurverkorting door vertraagde opbouw. Bij vrouwen zien we echter een groter effect van een maand kortere WW-rechten door vertraagde opbouw (-20,1 dag) ten opzichte van het effect van een maand kortere WW-rechten door maximering (-15,4).

We zien hier net als bij de maximering geen grote verschillen in leeftijd en wel in maandbedragen. De vrouwen zijn gemiddeld een jaar jonger dan de mannen (gemiddeld 36 tegenover 37 jaar) en hebben bij instroom een vergelijkbaar arbeidsverleden (gemiddeld 17 jaar). Het gemiddelde maandbedrag ligt aanzienlijk lager voor vrouwen (1.105 euro voor vrouwen tegenover 1.466 euro voor mannen in 2019).

De meest waarschijnlijke verklaringen zijn hetzelfde als bij de maximering en zijn te vinden in de krappe arbeidsmarkt in het bijzonder in sectoren waar vooral vrouwen werken.

4.3.2 Effect van vertraagde opbouw op WW-duur is groter voor personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau

De vertraagde opbouw heeft een veel groter effect voor personen die laag of middelbaar opgeleid zijn dan voor personen die hoog opgeleid zijn. Een maand duurverkorting door vertraagde opbouw leidt voor personen met een laag opleidingsniveau tot 15,7 dagen kortere WW-duur en bij personen met een middelbaar opleidingsniveau tot 19,6 dagen kortere WW-duur tegenover 9,9 dagen kortere WW-duur voor personen met een hoog opleidingsniveau. Ook hier zien we grotere verschillen dan bij maximering, maar alleen voor de personen met een middelbaar opleidingsniveau (-19,6 dagen WW bij een maand duurverkorting door vertraagde opbouw en -14,8 dagen WW bij een maand duurverkorting door maximering).

We zien binnen de doelgroep vertraagde opbouw dat voor de duurverkortingsmaatregel personen met een laag opleidingsniveau relatief vaak de maximale WW-duur volmaakten (32%) ten opzichte van personen met een middelbaar opleidingsniveau (26%) en met een hoog opleidingsniveau (24%) in 2015. Hier zit dus niet de verklaring in voor het grotere effect op de WW-duur voor de personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau.

De vertraagde opbouw zorgt er dus blijkbaar voor personen met een middelbaar of laag opleidingsniveau (meer dan voor personen met een hoog opleidingsniveau) voor dat zij eerder de WW uitstromen en dat dit moment van uitstroom voor het behalen van de maximale WW-duur ligt. (Net als bij maximering.)

Voor de duurverkorting (in 2015) waren de personen met een middelbaar opleidingsniveau het vaakst aan het werk; 65% binnen zes maanden na instroom ten opzichte van de personen met een hoog (58%) of laag opleidingsniveau (59%). Voor personen met een hoog opleidingsniveau zien we geen effect van de vertraagde opbouw op de kans op werk zes maanden na instroom in de WW, terwijl we wel positieve effecten zien voor personen met een middelbaar (+5%) of een laag (+7%) opleidingsniveau.

We zien hier wederom geen grote verschillen in leeftijd en wel in maandbedragen. De personen met een middelbaar opleidingsniveau zijn gemiddeld twee jaar ouder dan de personen met een laag of hoog opleidingsniveau (gemiddeld 38 tegenover 36 jaar) en hebben bij instroom een vergelijkbaar arbeidsverleden (alle drie gemiddeld 17 jaar). Het gemiddelde maandbedrag ligt aanzienlijk lager voor de personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau (gemiddeld 1.103 euro respectievelijk 1.146 euro in 2019) ten opzichte van de personen met een hoog opleidingsniveau (gemiddeld 1.546 euro in 2019).

De meest waarschijnlijke verklaringen zijn hetzelfde als bij de maximering en zijn te vinden in de krappe arbeidsmarkt in het bijzonder in sectoren waar vooral personen met een laag of middelbaar opleidingsniveau werken.

5 Uitkeringslasten WW

Op basis van de uitkomsten van de modellen (geschat inclusief de personen met een private aanvulling) berekenen we het effect van de maximering/vertraagde opbouw op het aantal WW-uitkeringen, de gemiddelde hoogte van de WW-uitkeringen en de kosten van de WW voor de jaren 2017 t/m 2019.

De belangrijkste bevindingen van dit hoofdstuk zijn:

- a. Maximering heeft naar schatting gezorgd voor een afname van de WW-uitkeringslasten van ongeveer 349 miljoen euro (8%) in 2019;
- b. Vertraagde opbouw heeft naar schatting gezorgd voor een afname van de WW-uitkeringslasten van ongeveer 40 miljoen euro (1%) in 2019;
- c. De beoogde besparingen zijn ruimschoots gehaald.

5.1 Effect maximering op uitkeringslasten WW

5.1.1 Toelichting op de berekeningen

We maken de aanname dat de kans op instroom in de WW en de hoogte van de WW-uitkering op persoonsniveau niet wordt beïnvloed door de maximering/vertraagde opbouw. Het aantal WW-uitkeringen en de gemiddelde hoogte van de WW-uitkeringen op populatieniveau verandert alleen als gevolg van een snellere uitstroom door de maximering/vertraagde opbouw.

Om in kaart te brengen wat de WW-uitkeringslasten naar schatting waren geweest als de duurverkortingsmaatregelen niet hadden plaatsgevonden, verlengen we de WW-uitkeringsduur op persoonsniveau. De verlenging hangt af van het aantal maanden duurverkortings voor de betreffende persoon en het gemiddelde effect van de duurverkortings op de WW-duur per maand verkorte WW. We weten dan op persoonsniveau wat de WW-duur was geweest zonder de duurverkortings.

Ter illustratie: Stel een persoon met een arbeidsverleden van 25 jaar stroomt op 1 januari 2016 de WW in en heeft in de huidige situatie (met maximering) WW-rechten van 24 maanden en stroomt na 20 maanden de WW uit. Door maximering heeft deze persoon 1 maand minder lang recht op WW. Per maand kortere WW-duur wordt de WW-duur gemiddeld twaalf dagen (zie bijlage C.1, tabel 14) korter. Om een inschatting te maken van de WW-uitkeringslasten in de fictieve situatie zonder maximering verlengen we de WW-duur van deze persoon met 12 dagen. De besparing valt voor deze persoon dus in 2017.

De bedragen zijn geïndexeerd met als basisjaar 2019. Dit betekent dat voor 2016, 2017 en 2018 de bedragen opgehoogd zijn zodat ze onderling goed vergelijkbaar zijn. In bijlage A.4 lichten we in meer detail toe hoe we tot deze uitkomsten die in dit hoofdstuk staan zijn gekomen.

5.1.2 *Maximering heeft naar schatting gezorgd voor een afname van de WW-uitkeringslasten van ongeveer 3% in de periode 2016 t/m 2019*

Tabel 7 laat in de eerste drie kolommen per jaar zien: het aantal WW-uitkeringen, de gemiddelde hoogte van de WW-uitkeringen en het totale bedrag aan WW-uitkeringslasten in de periode 2016 t/m 2019. De vraag is: Hoe was de situatie geweest als er geen maximering was geweest? We hebben hiervan een inschatting gemaakt. Het resultaat hiervan is te zien in de rechterhelft van tabel 7. De berekeningen in tabel 7 gaan over alle WW-uitkeringen dus inclusief personen met recht op een private aanvulling.

Situatie nu			Situatie zonder maximering			Besparing			
	Aantal WW-uitkeringen (x 1.000)	Gem. hoogte WW-uitkering incl. toeslagen (in euro)	Bedrag WW incl. toeslagen ³³ (in mln. euro)	Aantal WW-uitkeringen dat wordt gekort door maximering (x 1.000)	Gem. aantal extra maanden per sessie	Gem. hoogte WW-uitkering incl. toeslagen (in euro)	Bedrag WW incl. toeslagen (in mln. euro)	In mln. euro	In %
2016	894	1.118	6.068	21	0,6	1.118	6.079	12	0,2
2017	830	1.182	5.438	79	1,2	1.179	5.534	96	1,7
2018	663	1.261	4.518	101	1,8	1.257	4.727	209	4,4
2019	588	1.364	3.862	129	2,1	1.358	4.211	349	8,3

Tabel 7. Aantal werkelijke WW-uitkeringen, gemiddelde hoogte en uitkeringslasten in de huidige situatie en een schatting van de situatie wanneer er geen **maximering** was geweest

In 2016 waren er 894 duizend WW-uitkeringen. Het aantal WW-uitkeringen is niet veranderd door de maximering. Een deel van deze uitkeringen die startte in 2016, namelijk 114 duizend (zie tabel 3) zou langer zijn geweest zonder maximering. De verlengde WW-duur valt voor een klein deel nog in 2016. Dit geldt voor 21 duizend uitkeringen. Deze uitkeringen zouden gemiddeld 0,6 maand extra WW-duur hebben gehad in 2016 als er geen maximering was geweest. Hierdoor zouden de uitkeringslasten in 2016 toenemen van 6.068 miljoen in de huidige situatie naar ongeveer 6.079 miljoen in de hypothetische situatie zonder maximering.

In de jaren na 2016 werd de impact van de duurverkortung steeds groter. Dit komt doordat de gemiddelde duurverkortung elk jaar toeneemt, zoals te zien is in figuur 10 in bijlage A.1, en doordat de uitkeringslasten bij een verlengde WW-duur van een cohort dat instroomt in een bepaald jaar in een later jaar kunnen vallen.

In 2019 waren de uitkeringslasten ongeveer 3.862 miljoen euro. Als er geen maximering was geweest dan was dit bedrag ongeveer 4.211 miljoen euro geweest. Dit betekent dat de maximering in de periode 2019 heeft geleid tot een besparing van ongeveer 349 miljoen euro (8%). Sinds het tweede kwartaal (dus 1 april) van 2019 is de maximale WW-duur voor iedereen daadwerkelijk 24 maanden. Echter, de besparingen door de maximering op WW-uitkeringen van personen die in 2019 de WW zijn ingestroomd zullen gedeeltelijk pas in 2020 en 2021 zichtbaar zijn.

5.2 Effect vertraagde opbouw op uitkeringslasten WW

5.2.1 Zonder vertraagde opbouw zouden de WW-uitkeringslasten in de periode 2017 t/m 2019 naar schatting 0,5% hoger zijn geweest

Tabel 8 laat in de eerste drie kolommen per jaar zien: het aantal WW-uitkeringen, de gemiddelde hoogte van de WW-uitkeringen en het totale bedrag aan WW-uitkeringslasten in de periode 2016 t/m 2019. (Dit eerste deel van de tabel is hetzelfde als tabel 7.)

De vraag is: Hoe was de situatie geweest als er geen vertraagde opbouw was geweest? We hebben hiervan een inschatting gemaakt. Het resultaat hiervan is te zien in de rechterhelft van tabel 8.

³³ Toeslagen betreffen bedragen die in het kader van de Toeslagenwet zijn uitgekeerd.

Situatie nu				Situatie zonder vertraagde opbouw			Besparing		
	Aantal WW-uitkeringen (x 1.000)	Gem. hoogte WW-uitkering incl. toeslagen (in euro)	Bedrag WW incl. toeslagen (in mln. euro)	Aantal WW-uitkeringen dat wordt gekort door vertraagde opbouw (x 1.000)	Gem. aantal extra maanden per sessie	Gem. hoogte WW-uitkering incl. toeslagen (in euro)	Bedrag WW incl. toeslagen (in mln. euro)	In mln. euro	In %
2016	894	1.118	6.068	0	0	1.118	6.068	0	-
2017	830	1.182	5.438	29	0,18	1.182	5.443	5	0,1
2018	663	1.261	4.518	86	0,23	1.260	4.540	22	0,5
2019	588	1.364	3.862	98	0,37	1.362	3.903	40	1,0

Tabel 8. Aantal werkelijke WW-uitkeringen, gemiddelde hoogte en uitkeringslasten in de huidige situatie en een schatting van de situatie wanneer er geen **vertraagde opbouw** was geweest

De vertraagde opbouw heeft nog geen effect in 2016. In 2017 waren er 830 duizend WW-uitkeringen. Het aantal WW-uitkeringen is niet veranderd door de vertraagde opbouw. Een deel van deze uitkeringen, namelijk 29 duizend zouden gemiddeld 0,18 maand langer zijn geweest in 2017 als er geen vertraagde opbouw was geweest. Hierdoor zouden de uitkeringslasten in 2017 toenemen van 5.438 miljoen in de huidige situatie naar ongeveer 5.443 miljoen in de hypothetische situatie zonder vertraagde opbouw.

In de jaren na 2017 werd de impact van de duurverkortings steeds groter. Dit komt doordat de gemiddelde duurverkortings elk jaar toeneemt, zoals te zien is in figuur 10 in bijlage A.1, en doordat de uitkeringslasten bij een verlengde WW-duur van een cohort dat instroomt in een bepaald jaar in een later jaar kunnen vallen.

In 2019 waren de uitkeringslasten ongeveer 3.862 miljoen euro. Als er geen vertraagde opbouw was geweest dan was dit bedrag ongeveer 3.903 miljoen euro geweest. Dit betekent dat de vertraagde opbouw in 2019 heeft geleid tot een besparing van ongeveer 40 miljoen euro (1%). Vanwege het relatief lange ingroeipad van vertraagde opbouw, zoals toegelicht in hoofdstuk 2, zullen de besparingen (hoogstwaarschijnlijk) met de tijd nog lang toenemen.

5.3 Beoogde besparing behaald

In de memorie van toelichting werd rekening gehouden met beperkte besparingen in de eerste jaren, namelijk een totale besparing door maximering en vertraagde opbouw van 3 miljoen euro in 2016 en 8 miljoen euro in 2017.³⁴ Deze besparingen zijn volgens onze berekeningen ruimschoots behaald. Dat de besparingen in onze berekening relatief hoog zijn, kan te maken hebben met de relatief grote effecten die wij vinden van de maatregelen op de WW-duur ten opzichte van eerdere onderzoeken. Dit kan verklaard worden door de krappe arbeidsmarkt (de kamerbrief is gepubliceerd op het hoogtepunt van de werkloosheid in 2013) en doordat het gaat om een inkorting van relatief korte WW-duren ten opzichte van het onderzoek van De Groot en Van der Klaauw (2019) en

³⁴ Kamerstukken II 2013/14, 33818, nr. 3. *Tabel 1: Financiële effecten uitkeringslasten (€ x mln)*

A. Onderzoeksverantwoording

A.1 Toelichting regressiemodel

We gebruiken twee aparte regressiemodellen: één voor het onderzoeken van de effecten van vertraagde opbouw en één voor het onderzoeken van de effecten van maximering. Voor de regressiemodellen gebruiken we een vergelijkbare specificatie als De Groot en Van der Klaauw (2019). Voor arbeidsmarktuitkomst Y_{it} voor persoon i die de WW instroomt op tijdstip t ziet het model er als volgt uit:

$$Y_{it} = \alpha + \delta D_{it} + \sum_v \gamma_v \mathbb{I}\{V_{it} = v\} + X_i \beta + \mu_t + \epsilon_i$$

- De variabele D_{it} geeft het aantal maanden duurverkorting. D_{it} is altijd gelijk aan 0 als persoon i niet beïnvloed wordt door de duurverkorting. δ is de parameter waar we in geïnteresseerd zijn voor dit onderzoek, namelijk het effect van één maand duurverkorting op een van de uitkomstmaten (bijvoorbeeld uurloon drie jaar na instroom in de WW).
- V_{it} geeft het arbeidsverleden van persoon i op het moment van instroom in de WW. γ_v zijn 'fixed effects' voor arbeidsverleden v .
- De vector X_{it} bevat de volgende correctievariabelen:
 - Persoonskenmerken: geslacht, huishoudsamenstelling, migratieachtergrond, werkverkenersscore, uurloon voor instroom in de WW, vermogen van het huishouden (in het jaar van instroom in de WW), en de mate van stedelijkheid van de woonplaats van de WW-gerechtigde³⁵;
 - Kenmerken van laatste baan: gemiddeld aantal uren per week voor instroom in de WW en de sector voor instroom in de WW;
 - WW-geschiedenis: wel/geen hervatting WW binnen zes maanden na uitstroom WW (herleving van WW-recht).
- μ_t zijn 'fixed effects' voor maand van instroom in de WW om te corrigeren voor conjunctuureffecten.

Het effect van de duurverkorting start voor maximering bij instroomcohort 2016 en voor vertraagde opbouw bij instroomcohort 2017. Voor beide modellen nemen we ook data over de pre-interventieperiode op in de analyse. Voor maximering nemen we WW-gerechtigden mee dit van juli 2015 ³⁶ tot en met december 2019 ³⁷ de WW in zijn gestroomd. Voor vertraagde opbouw nemen we WW-gerechtigden mee die van januari 2016 tot en met december 2019 de WW in zijn gestroomd. Voor het model voor maximering nemen we alleen personen mee met een arbeidsverleden bij instroom van minimaal 25 jaar (of minimaal 26 jaar vanaf 2018). (Zie figuur 9). Voor het model voor vertraagde opbouw nemen we personen mee met een arbeidsverleden bij instroom van minimaal 10 jaar en maximaal 24 jaar (of maximaal 25 jaar vanaf 2018). (Zie figuur 9).

³⁵ We corrigeren niet voor leeftijd aangezien dit heel sterk gecorreleerd is met het arbeidsverleden.

³⁶ De personen die voor 1-7-2015 de WW zijn ingestroomd hebben we niet meegenomen in de analyses, omdat zij te maken hebben met urenverrekening.

³⁷ Hiervoor hebben we twee redenen: (1) We willen voldoende ver in de toekomst kunnen kijken om het effect op werkhervatting te meten (2) We willen personen die door de coronacrisis de WW zijn ingestroomd uitsluiten omdat dit een uitzonderlijke periode was.

A.1.1 Relatie tussen arbeidsverleden bij instroom en aantal maanden duurverkortung

Om het model goed te begrijpen, is het van belang om de relatie tussen het aantal maanden duurverkortung (D_{it}) en het arbeidsverleden bij instroom in de WW (V_{it}) goed te begrijpen. Figuur 2 toont deze relatie voor vertraagde opbouw. Voor maximering geven we in figuur 1 de relatie tussen de WW-duur en het arbeidsverleden op 1 januari 2016. Om het model goed te begrijpen moeten we nog een vertaalslag maken van het arbeidsverleden op 1 januari 2016 naar het arbeidsverleden **bij instroom in de WW**. Dit hebben we gedaan in figuur 9 (voor maximale WW-duur) en figuur 10 (aantal maanden duurverkortung). Enkele aanvullende opmerkingen met betrekking tot deze figuren:

- a. In deze figuren maken we de aanname dat een persoon alle jaren van 2016 tot het moment van instroom in de WW in loondienst heeft gewerkt.³⁸ De opbouw van WW-rechten verschilt voor en na 2016. Voor een persoon die in 2019 de WW instroomt maakt het daarom uit welk deel van het arbeidsverleden voor 2016 is opgebouwd en welk deel na 2016. Voor de meeste WW-gerechtigden geldt de bovenstaande aanname, mede in verband met de jareneis. ("In de laatste vijf jaar voordat u werkloos werd, moet u minstens vier jaar hebben gewerkt.")
- b. Zoals te zien is in de figuren vallen personen met een arbeidsverleden van 25 jaar bij instroom in 2016 en 2017 onder maximering en bij instroom in 2018 en 2019 onder vertraagde opbouw. Dit werkt als volgt: Een persoon heeft op 1 januari 2016 een arbeidsverleden van 23 jaar. Wanneer zij in 2017 de WW instroomt valt zij in de categorie vertraagde opbouw met een maximale duur van 23,5 maanden. Wanneer zij in 2019 de WW instroomt valt deze persoon onder maximering met een maximale duur van 24 maanden. (Zonder maximering zou de maximale duur 24,5 maanden zijn). We houden de definitie aan dat personen onder maximering vallen wanneer hun arbeidsverleden op 1 januari 2016 minimaal 24 jaar is óf wanneer zij (met de vertraagde opbouw) boven een maximale WW-duur van 24 maanden uit zouden komen.
- c. In figuur 10 zien we dat voor een arbeidsverleden van 30 t/m 32 jaar de duurverkortung twee maanden bedraagt tussen 2016Q4 en 2017Q1. Dit komt doordat er ten opzichte van de 'oude' situatie twee factoren wijzigen: (1) elk kwartaal wordt de WW met een maand gemaximeerd (2) in de 'oude' situatie zou een persoon een extra maand WW-recht opbouwen na de jaarwisseling door het opbouwen van een extra jaar arbeidsverleden.

³⁸ In de analyse hebben we deze aanname niet gemaakt. We hebben bij UWV op persoonsniveau opgevraagd hoeveel jaren arbeidsverleden iemand heeft opgebouwd vanaf 2016.

		Arbeidsverleden (in jaren) op moment van instroom bepaalt in welke kolom iemand valt																
		10	11	12	...	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	...	40	41
2015	Q3	10	11	12	...	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	...	38	38
	Q4	10	11	12	...	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	...	38	38
2016	Q1	10	11	12	...	23	24	24	25	26	27	28	29	30	31	...	37	37
	Q2	10	11	12	...	23	24	24	24	25	26	27	28	29	30	...	36	36
	Q3	10	11	12	...	23	24	24	24	24	25	26	27	28	29	...	35	35
	Q4	10	11	12	...	23	24	24	24	24	24	25	26	27	28	...	34	34
2017	Q1	10	10,5	11,5	...	22,5	23,5	24	24	24	24	24	24	24	25	...	33	33
	Q2	10	10,5	11,5	...	22,5	23,5	24	24	24	24	24	24	24	24	...	32	32
	Q3	10	10,5	11,5	...	22,5	23,5	24	24	24	24	24	24	24	24	...	31	31
	Q4	10	10,5	11,5	...	22,5	23,5	24	24	24	24	24	24	24	24	...	30	30
2018	Q1	10	10,5	11	...	22	23	24	24	24	24	24	24	24	24	...	29	29
	Q2	10	10,5	11	...	22	23	24	24	24	24	24	24	24	24	...	28	28
	Q3	10	10,5	11	...	22	23	24	24	24	24	24	24	24	24	...	27	27
	Q4	10	10,5	11	...	22	23	24	24	24	24	24	24	24	24	...	26	26
2019	Q1	10	10,5	11	...	21,5	22,5	23,5	24	24	24	24	24	24	24	...	24	25
	Q2	10	10,5	11	...	21,5	22,5	23,5	24	24	24	24	24	24	24	...	24	24
	Q3	10	10,5	11	...	21,5	22,5	23,5	24	24	24	24	24	24	24	...	24	24
	Q4	10	10,5	11	...	21,5	22,5	23,5	24	24	24	24	24	24	24	...	24	24

Vertraagde opbouw Maximering

Figuur 9. Maximale WW-duur voor personen die tussen 2015 en 2019 de WW instromen. Het arbeidsverleden op het moment van instroom bepaalt in welke kolom een persoon valt. (In dit figuur maken we de aanname dat een persoon in alle jaren vanaf 2016 in loondienst heeft gewerkt.)

		Arbeidsverleden (in jaren) op moment van instroom bepaalt in welke kolom iemand valt																
		10	11	12	...	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	...	40	41
2015	Q3	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0
	Q4	0	0	0	...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	...	0	0
2016	Q1	0	0	0	...	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	...	1	1
	Q2	0	0	0	...	0	0	1	2	2	2	2	2	2	2	...	2	2
	Q3	0	0	0	...	0	0	1	2	3	3	3	3	3	3	...	3	3
	Q4	0	0	0	...	0	0	1	2	3	4	4	4	4	4	...	4	4
2017	Q1	0	0,5	0,5	...	0,5	0,5	1	2	3	4	5	6	6	6	...	5	5
	Q2	0	0,5	0,5	...	0,5	0,5	1	2	3	4	5	6	7	7	...	6	6
	Q3	0	0,5	0,5	...	0,5	0,5	1	2	3	4	5	6	7	8	...	7	7
	Q4	0	0,5	0,5	...	0,5	0,5	1	2	3	4	5	6	7	8	...	8	8
2018	Q1	0	0,5	1	...	1	1	1	2	3	4	5	6	7	8	...	9	9
	Q2	0	0,5	1	...	1	1	1	2	3	4	5	6	7	8	...	10	10
	Q3	0	0,5	1	...	1	1	1	2	3	4	5	6	7	8	...	11	11
	Q4	0	0,5	1	...	1	1	1	2	3	4	5	6	7	8	...	12	12
2019	Q1	0	0,5	1	...	1,5	1,5	1,5	2	3	4	5	6	7	8	...	14	13
	Q2	0	0,5	1	...	1,5	1,5	1,5	2	3	4	5	6	7	8	...	14	14
	Q3	0	0,5	1	...	1,5	1,5	1,5	2	3	4	5	6	7	8	...	14	14
	Q4	0	0,5	1	...	1,5	1,5	1,5	2	3	4	5	6	7	8	...	14	14

Vertraagde opbouw Maximering

Figuur 10. Maximaal aantal maanden duurverkorting voor personen die tussen 2015 en 2019 de WW instromen. Het arbeidsverleden op het moment van instroom bepaalt in welke kolom een persoon valt. (In dit figuur maken we de aanname dat een persoon in alle jaren vanaf 2016 in loondienst heeft gewerkt.)

A.1.2 Identificatie van effecten duurverkorting

De identificatie van het effect van de duurverkorting werkt verschillend in de modellen voor vertraagde opbouw en maximering. De identificatie van het effect van de **maximering** werkt doordat de perfecte correlatie tussen arbeidsverleden en WW-duur doorbroken wordt. Hierdoor is het niet nodig om te werken met een controlegroep. Het doorbreken van deze ‘perfecte correlatie’ is weergegeven in figuur 9 en figuur 10.

Voor identificatie van zowel de maand ‘fixed effects’ als het effect van de duurverkorting is het essentieel dat er maanden zijn waarin het aantal maanden duurverkorting verschilt voor verschillende arbeidsverledens. Zoals te zien is in figuur 10 geldt dit zeker in het model voor maximering en in mindere mate ook voor het model voor vertraagde opbouw. Toch zagen wij in de praktijk dat het effect voor **vertraagde opbouw** niet goed was geïdentificeerd op deze manier: het effect van de duurverkorting werd geabsorbeerd in de ‘fixed effects’ voor maand van instroom. (zie ook de gevoeligheidsanalyse in tabel 15.) Daarom hebben we in het model voor vertraagde opbouw ook de groep WW-gerechtigden met tien jaar arbeidsverleden opgenomen. Voor hen verandert er niets door de duurverkorting en daarom kan deze groep dienen als **controlegroep**.

Voor de identificatie van het effect van vertraagde opbouw hebben we nog een extra bewerking moeten doen: we hebben alle personen verwijderd die niet het volledige effect van de vertraagde opbouw ervaren.³⁹ Dit blijkt uit de regressieanalyses die we hebben gedaan. Indien een WW-gerechtigde een jaar vanaf 2016 niet heeft gewerkt in loondienst is het mogelijk dat deze een kleiner effect van de vertraagde opbouw ervaart. Voorbeeld: een persoon stroomt in 2017 de WW in maar heeft in 2016 niet in loondienst gewerkt, de jaren daarvoor wel. Hiermee voldoet de persoon aan de jareneis maar ervaart zij geen effect van de vertraagde opbouw.

A.1.3 Toelichting overige keuzes regressiemodel

We hebben ervoor gekozen om hetzelfde model te gebruiken voor alle uitkomstvariabelen zodat de resultaten eenvoudig te interpreteren zijn. Om deze reden hebben we ook de binaire uitkomstvariabelen geschat met een lineair regressiemodel en niet met een logistisch regressiemodel (overeenkomstig met de Groot en Van der Klaauw (2019)).

Enkele technische keuzes die we hebben gemaakt:

- a. We gebruiken cluster robuuste standaardfouten waarbij we clusteren op de combinatie van maand van instroom en arbeidsverleden bij instroom. We hebben hiervoor gekozen omdat de ‘treatment’ (namelijk de mate van duurverkorting) wordt toegekend op basis van de combinatie van maand van instroom en arbeidsverleden bij instroom.
- b. Per oktober 2017 en april 2018 zijn er wijzigingen doorgevoerd die het mogelijk maken om af te zien van inkomstenverrekening.⁴⁰ Dit beïnvloedt onder andere de duur van WW-uitkeringen. Deze zullen gemiddeld minder lang worden. We corrigeren hier niet expliciet voor in de analyses. Dit effect wordt namelijk geabsorbeerd in de ‘fixed effects’ voor de maand van instroom.

³⁹ Ca. 19% van de WW-sessies ervaart niet de volledige vertraagde opbouw en hebben we daarom buiten beschouwing gelaten in de regressieanalyses.

⁴⁰ Vanaf oktober 2017 kan een WW-gerechtigde afzien van de uitkering waarbij de betaling stopt maar het recht wel doorloopt. Vanaf april 2018 kan een WW-gerechtigde afzien van de uitkering waarbij de betaling stopt en de resterende uitkeringsduur behouden blijft. Dit laatste kan alleen als iemand werkt voor (bijna) hetzelfde aantal uren als vóór de werkloosheid en dat het verschil minder is dan vijf uur per week.

-
- c. Daarnaast hebben we voor de uitkomstvariabelen cumulatief inkomen uit WW en cumulatief inkomen uit arbeid drie/vijf jaar na instroom in de WW een logaritme genomen van de afhankelijke variabelen omdat deze scheef verdeeld zijn. De resulterende coëfficiënt moet dan geïnterpreteerd worden als: één maand duurverkorting leidt tot $\delta\%$ verandering in de afhankelijke variabele. In de tabellen in dit rapport hebben we dit omgerekend van een percentage naar een bedrag door $\delta\%$ te vermenigvuldigen met het gemiddelde inkomen in de post-interventieperiode.

A.2 Toelichting beschrijvende statistieken

De beschrijvende statistieken die we in dit rapport presenteren zijn gebaseerd op het analysebestand dat we ook gebruiken voor de regressieanalyse. Hierbij hebben we dus dezelfde selecties gemaakt als voor de regressieanalyse. Zie paragraaf A.3.4.

We hebben een aanpassing gedaan ten opzichte van het analysebestand: we hebben in de beschrijvende statistieken personen met een arbeidsverleden van 25 jaar weggelaten. Personen met 25 jaar arbeidsverleden kunnen zowel te maken hebben gehad met maximering als met vertraagde opbouw, afhankelijk van het moment van instroom. Zie ook figuur 10. In de beschrijvende statistieken maken we onderscheid naar de doelgroep maximering en de doelgroep vertraagde opbouw. Omwille van de eenvoud hebben we ervoor gekozen om de groep met een arbeidsverleden van 25 jaar weg te laten.

A.3 Analysebestanden en bewerkingen

De analyses hebben we uitgevoerd op basis van CBS-microdata aangevuld met een gegevenslevering van UWV. Als basis voor het analysebestand hebben we het bestand Wusuitkering1atab gebruikt met WW-uitkeringen.

A.3.1 Bewerkingen bestand Wusuitkering1atab

Op het bestand Wusuitkering1atab hebben we de volgende bewerkingen gedaan:

- a. We hebben identieke records verwijderd;
- b. We hebben records met een missende begindatum (WUSAanvanguitkering1A) verwijderd. Bijna alle records met missende begindatum hebben ook een uitgekeerd bedrag van € 0,-;
- c. Het bestand Wusuitkering1atab bevat een record per betaling aan een WW-gerechtigde. Er is geen identificatienummer dat WW-sessies identificeert. Wij hebben WW-sessies geïdentificeerd op basis van een combinatie van de variabelen Rinpersoon en WUSAanvanguitkering1A (datum eerste werkloosheidsdag of herleefd recht).
- d. We hebben de volgende WW-sessie verwijderd:
 - i. Afgewezen uitkeringen;
 - ii. WW-sessies die alleen bestaan uit nabetalingen (WUSIndic1A is gelijk aan Nabetaling/overig/onbekend);
 - iii. WW-sessie met duur kleiner of gelijk aan nul dagen (op basis van WUSEindeuitkering1A) of negatieve maximale duur (op basis van WUSMaximumduur1A);
 - iv. WW-sessies waarvoor het totale uitgekeerde bedrag kleiner of gelijk is aan € 0,-;
 - v. WW-sessies met een maximale duur van meer dan 42 maanden;
 - vi. WW-sessie met een gemiddelde uitkering boven € 4.000,- per maand.⁴¹
- e. We hebben hele lange WW-sessies (langer dan 42 maanden) ingekort tot de maximale duur plus één maand;

⁴¹ In 2024 bedroeg de maximale WW-uitkering ca. € 45.000,- per jaar.

-
- f. Indien de einddatum van de WW ontbrak (WUSEindeuitkering1A) hebben we deze datum opgevuld met de maand van het laatste bekende record. (Specifiek: de vijftiende dag van de laatst bekende maand.)
 - g. We hebben overlappende WW-sessies samengenomen tot een WW-sessie;
 - h. We hebben het resulterende bestand gekoppeld met een aangeleverd bestand van UWV. Dit bestand bevat de volgende aanvullende informatie over WW-sessies:
 - i. Arbeidsverleden op 1 januari 2016;
 - ii. Arbeidsverleden bij instroom in de WW;
 - iii. Werkverkennersscore.
 - i. De uitkomstvariabelen 'Uitstroom door werk' en 'Maximumduur bereikt' hebben we gebaseerd op de variabele WUSRedenbeeindiging1A. Dit is een veld dat handmatig wordt ingevoerd door UWV-medewerkers. We hebben de volgende uitstroomredenen van WUSRedenbeeindiging1A gelabeld als 'maximumduur bereikt': 'Bereiken maximum uitkeringsduur' en 'Bereiken maximum uitkeringsduur en verwezen naar sociale dienst'. Op aanraden van experts uit de begeleidingscommissie hebben we de volgende uitstroomredenen van WUSRedenbeeindiging1A gelabeld als 'uitstroom door werk':
 - i. Werkhervatting anders dan als zelfstandige;
 - ii. Werkhervatting als zelfstandige;
 - iii. Einde ondersteuningstermijn zelfstandige;
 - iv. Nul-uitkering wegens inkomensverrekening;
 - v. Geen werkbriefje ingeleverd;
 - vi. Niet beschikbaar voor arbeid;
 - vii. Afzien van uitkering;
 - viii. Stopzetten uitkering en recht op initiatief verzekerde.

A.3.2 Andere CBS-bestanden

We hebben de volgende bestanden gebruikt om de WW-informatie mee aan te vullen:

ADRESOBJECTBUS, SECMBUS, SPOLISBUS, HOOGSTEOPLTAB, VEHTAB, en PERSOONTAB.

- a. HOOGSTEOPLTAB: op basis van de CBS-definitie hebben we drie opleidingsniveaugroepen gecreëerd: laag, middelbaar en hoog.
- b. VEHTAB: het VEHTAB -bestand omvat het vermogen op huishoudniveau.
- c. PERSOONTAB: dit bestand bevat kenmerken zoals leeftijd, geslacht en migratieachtergrond.
 - i. Leeftijd is bepaald op basis van geboortedatum en de peildatum in het betreffende jaar.
 - ii. Leeftijdsgroepen: 15-26 jaar, 27-54 jaar, en 55 jaar en ouder.
 - iii. Migratieachtergrond is ingedeeld volgens de nieuwste CBS-definitie en wordt bepaald op basis van geboorteland:
 - Personen geboren in Nederland worden aangeduid als van Nederlandse herkomst of als kind van een migrant, afhankelijk van het geboorteland van de ouders. Gebieden zoals Buiten-Europees worden gebruikt om de herkomst nader te specificeren.
 - Personen geboren in het buitenland worden als migrant geclassificeerd, ook als hun ouders in Nederland zijn geboren.
- d. SPOLIS: uit SPOLIS halen we de arbeidsinformatie van personen op maandelijks niveau.
 - i. De variabele 'contractsoort' geeft aan of het om een vast of tijdelijk contract gaat.
 - ii. Uurloon: we berekenen het uurloon per maand door het basisloon van die maand te delen door het aantal gewerkte uren. Het basisloon is het loon exclusief bijzonder beloningen zoals een vakantiebijslag en een eindejaarsuitkering.
 - iii. Aantal gewerkte uren ('basisuren').
 - iv. Inkomen uit arbeid.

-
- e. ADRESOBJECTBUS: we koppelen een adres in het bestand ADRESOBJECTBUS van een persoon aan een gemeente. Aan deze gemeente kunnen verschillende statistische gegevens worden gekoppeld van die gemeente.
 - f. SECMBUS: dit bestand gebruiken we om op maandniveau te bepalen of een persoon een bijstands-, ziekte- of arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgt of een overige sociale voorziening (inclusief IOW).

A.3.3 Koppelen van CBS-bestanden en maken van variabelen

- a. Deze CBS-bestanden gebruiken we om twee typen variabelen te maken:
 - i. Controlevariabelen die we meten bij de instroom in de WW;
 - ii. Uitkomstmaten waarbij we meestal op een peildatum een aantal maanden na instroom in de WW kijken.
- b. Controlevariabelen
 - i. PERSOONTAB koppelen we aan het WW-bestand in het jaar van instroom.
 - ii. VEHTAB koppelen we aan het WW-bestand met de informatie van het jaar voor instroom. Vermogen, wat op huishoudniveau wordt gemeten, wordt aan personen gekoppeld door de koppeltabel VEHTAB. Dit dient als verbindende schakel van personen met de huishoudgegevens.
 - iii. ADRESOBJECTBUS, voor regionale uitsplitsingen, koppelen we ook aan het WW-bestand in het jaar van instroom.
 - iv. HOOGSTEOPLTAB, voor het controleren voor opleidingsniveau, koppelen we ook aan het WW-bestand in het jaar van instroom.
- c. Uitkomstmaten
 - i. Voor het berekenen van het cumulatieve inkomen na instroom in de WW kijken we exact 36 en 60 maanden vooruit (oftewel drie en vijf jaar). Dit doen we op de maand nauwkeurig. Inkomen uit WW halen we uit Wusuitkering1atab en inkomen uit arbeid uit SPOLIS.
 - ii. Voor het SPOLIS-bestand kijken we op verschillende momenten vooruit en behouden we de passende informatie (uurlonen, contractsoorten etc.).
 - We kijken hier op de maand nauwkeurig vooruit en matchen precies. Als we geen match kunnen vinden met SPOLIS, definiëren we dit als niet werkend.
 - We kijken drie en vijf jaar na instroom WW vooruit.
 - We kijken naar de eerste observatie na instroom WW. Hier kan iemand nog in de WW zitten, maar bijvoorbeeld een parttimebaan hebben.
 - iii. Voor de uitkomstmaten “uitstroom naar bijstand/ziektewet of arbeidsongeschiktheidsuitkering /overige sociale voorziening” gebruiken we SECMBUS en kijken we of een persoon een van deze uitkeringen ontvangt een maand na uitstroom uit de WW.
- d. Ten slotte worden de controlevariabelen, uitkomstmaten en WW-gegevens samengevoegd tot een compleet analysebestand.

A.3.4 Selecties voor analysebestand

Om tot een analysebestand te komen, hebben we nog een aantal selecties gemaakt. Het bestand dat resulteert uit A.3.1 bevat ca. 1,59 miljoen WW-sessies met instroomdatum tussen juli 2015 en december 2019. Op dit bestand hebben we stapsgewijs de volgende selecties gemaakt:

- a. We behouden alleen WW-sessies die koppelen aan het UWV-databestand. Dit zijn ca. 1,56 miljoen WW-sessies.
- b. We behouden alleen WW-sessies met arbeidsverleden bij instroom van minimaal tien jaar en met minimaal 90 dagen WW-recht. Dit zijn ca. 1,07 miljoen WW-sessies;
- c. Voor vertraagde opbouw behouden we alleen de WW-sessies die het volledige effect van de vertraagde opbouw ervaren. Zie voor meer toelichting sectie A.1.2. Dit zijn ca. 992 duizend WW-sessies.

-
- d. We behouden alleen WW-sessies waarvoor het arbeidsverleden bekend is. Dit zijn ca. 964 duizend WW-sessies. Het arbeidsverleden is cruciaal om te weten voor onze analyse. Indien andere controlevariabelen, zoals sector of vermogen, onbekend zijn, dan hebben we deze observatie wel meegenomen in de analyse en een categorie 'missend' gemaakt voor de desbetreffende variabele.
 - e. Voor de regressieanalyse behouden we alleen WW-gerechtigden zonder private aanvulling en voor vertraagde opbouw behouden we alleen WW-gerechtigden die vanaf 2016 de WW zijn ingestroomd. (Zie voor meer toelichting A.1).

De regressieanalyse voor maximering is uitgevoerd op basis van 129 duizend WW-sessies. De regressieanalyse voor vertraagde opbouw is uitgevoerd op basis van 103 duizend WW-sessies. (Dit is inclusief WW'ers met tien jaar arbeidsverleden.) We kiezen ervoor om de beschrijvende statistieken ook te maken op basis van dit analysebestand zodat alle uitkomsten zijn gebaseerd op dezelfde set van WW-gerechtigden.

A.3.5 Overige bewerkingen

Alle bedragen (WW-uitkeringen, inkomen, uurloon) hebben we geïndexeerd naar het niveau van 2019.

In de uitkomstmaten zitten uitschieters naar boven die de resultaten sterk kunnen beïnvloeden en vertekenen. Daarom hebben we alle uitkomstmaten gemaximeerd op het 99% percentiel.

A.4 Uitgesloten cao's

Er zijn verschillende cao's waarmee voorzien is in een private aanvulling. Hierdoor wordt de duurverkortingsmaatregel voor de werknemers die vallen onder deze cao's (gedeeltelijk) tenietgedaan en kunnen wij voor deze werknemers (mogelijk) geen of beperkte effecten meten. De werknemers worden daarom voor de gehele onderzoeksperiode uitgesloten in het grootste deel van de regressieanalyse. Het betreft:

- a. Sectoren die zijn aangesloten bij de SPAWW;
- b. Sectoren die zijn aangesloten bij de cao Private Aanvulling WW Metaal en Techniek;
- c. Werkgevers die de aanvulling regelen in hun eigen cao via een bovenwettelijke regeling (BWR)/afspraken.

Voor inzicht in de cao's onder punt a en punt c hebben wij contact opgenomen met de SPAWW om hier goed zicht op te krijgen. Wij hebben geen reactie van de SPAWW ontvangen en hebben daarom een poging gedaan om zelf uitgesloten cao's te achterhalen met medewerking en informatie van het ministerie van SZW en openbaar beschikbare documenten. Hierna beschrijven wij voor punt a, b en c achtereenvolgens hoe we dat hebben gedaan. Voor het onderzoeken van de netto-effecten van de duurverkortingsmaatregelen die gepresenteerd worden in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 zijn alle werknemers met een private aanvulling (dus de werknemers die vielen onder a, b en/of c) voor de gehele onderzoeksperiode uitgesloten. Voor het onderzoeken van de besparing op de uitkeringslasten (hoofdstuk 5) zijn wel alle werknemers meegenomen.

A.4.1 Sectoren die zijn aangesloten bij de SPAWW

In het kwartaalverslag q3 2022 van SPAWW⁴² staat de volgende passage: “*Verlenging PAWW-deelname afgerond 30 september is de laatste dag van de 1e termijn van de PAWW-regeling. Op 1 oktober gaat de 2e periode van de regeling in tot 1 oktober 2027. Bijna alle deelnemende partijen hebben op tijd verlengd. Een aantal is nog in behandeling, maar het streven is ook hen zo snel mogelijk onder de regeling te brengen. Een sector heeft besloten de reparatie van de WW buiten onze Stichting onder te brengen. Slechts een van de voorheen deelnemende sectoren repareert de WW niet voor haar werknemers. Aan de 2e periode van de regeling nemen 2,3 miljoen werknemersdeel. Dit is inclusief de Uitzendbranche, deze sector is aangesloten met ingang van 1 augustus jl.*” Hieruit leiden we af dat de partijen die een verlenging aan hebben gevraagd vrijwel geheel dezelfde partijen zouden zijn als in de eerste verzamelcao's.

We hebben de beschikking over een overzicht met de aanmeldingen per april 2020 “*actuele-overzicht-van-aanvragen-tot-deelname d.d. 30 april 2020*” en de verlengingen vanaf 2022 (peildatum maart 2024) “*actueel-overzicht-verlenging-deelname-paww-2022-2027*”. Het eerste bestand bevat SBI-codes en cao-namen. Het tweede bestand bevat cao-namen en cao-codes. We hebben gekeken in hoeverre de cao-namen in het eerste bestand terugkomen in het tweede bestand. Dat is beperkt het geval: 270 van de 595 cao-namen in het bestand met aanmeldingen komen terug in het bestand met verlengingen. Wanneer de naam vanuit het bestand met aanmeldingen niet terugkomt in het bestand met verlengingen hebben we met de codelijst van het CBS met cao-namen en cao-codes⁴³ de cao-code achterhaald. Hierdoor konden we 36 extra codes terugvinden. In vier gevallen komt de gekoppelde cao-code op basis van de verlengingen niet overeen met de cao-codes op basis van de lijst van het CBS.

In de lijst van verlengingen staan 746 cao-namen. Hiervan vonden we er maar 275 terug in de lijst met aanmeldingen. Het lijkt er dus op dat er na de aanmeldingen van april 2020, meer aanmeldingen zijn geweest. We gaan ervan uit dat de cao-codes in het bestand met verlengingen cao's betreft die voor de verlenging ook al aangemeld waren en markeren deze cao's ook als cao's met een private aanvulling. Het bestand met verlengingen bevat cao-codes waardoor koppeling met CBS-data goed mogelijk was.

De totale lijst van cao-codes die we konden herleiden voor de aanmeldingen per april 2020 aangevuld met de cao-codes van de verlengingen hanteren we als lijst van cao-sectoren die zijn aangesloten bij de SPAWW. Doordat we deze verschillende lijsten combineren is onze verwachting dat het vrij goed is gelukt om de personen die werkzaam zijn bij een cao-sector die is aangesloten bij de SPAWW uit te sluiten.

A.4.2 Sectoren die zijn aangesloten bij de cao Private Aanvulling WW Metaal en Techniek

In de cao Private Aanvulling WW Metaal en Techniek is de private aanvulling vastgelegd voor de bedrijfstakken in werknemers die vallen onder de bedrijfstakken in tabel 9.⁴⁴ De personen die vallen onder de cao Private Aanvulling WW Metaal en Techniek konden we op basis van de cao-codes in tabel 7 uitsluiten.

⁴² Stichting PAWW. Private aanvulling WW & WGA. Kwartaalverslag juli - september 2022.

⁴³ [CODELIJST_cao_en_overige_arbeidsvoorwaardenregelingen_2020_januari.pdf](#); Geraadpleegd op 13-6-2024.

⁴⁴ <https://www.wwwmetaalentechniek.nl/actueel/>. Geraadpleegd op: 17-5-2024.

Cao-naam	Cao-code
M EN T CARROSSERIEBEDRIJF	822
M EN T GOUD- EN ZILVERNIJVERHEID	827
M EN T ISOLATIEBEDRIJF	826
M EN T METAALBEWERKINGSBEDRIJF	824
M EN T TECHNISCH INSTALLATIEBEDRIJF	2297
MOTORVOERTUIGENBEDRIJF EN TWEEWIELERBEDRIJF	823
TANKSTATIONS EN WASBEDRIJVEN	1285
ZEILMAKERIJEN, SCHEEPSBENODIGDHEDENHANDEL "SZS"	880

Tabel 9. Bedrijfstakcao's van sectoren die vallen onder de cao Private Aanvulling WW Metaal en Techniek

A.4.3 *Werkgevers die de aanvulling regelen in hun eigen cao via een bovenwettelijke regeling (BWR)/afpraak.*

Er zijn ook werkgevers die de aanvulling regelen in hun eigen cao via een bovenwettelijke regeling (BWR)/afpraak. Van het ministerie van SZW hebben we een overzicht ontvangen van cao's vanuit hun steekproef/selectie⁴⁵ van deze werkgevers (peildatum 1 januari 2024). Zie tabel 10.

De personen die vallen onder een cao genoemd in tabel 8 konden we op basis van de cao-codes uitsluiten. Mogelijk zijn er meer van dergelijke cao's en/of zijn er werkgevers zonder cao, maar wel met een regeling. Hiervan hebben wij geen gegevens beschikbaar.

⁴⁵ UAW/COB onderzoekt de grootste 149 cao's in Nederland die bij SZW zijn aangemeld en die nog niet zijn verlopen of die uiterlijk anderhalf jaar geleden (1-7-2022) zijn verlopen. Dit noemen zij onderzoekcao's. Onder de 149 onderzoekcao's vallen 5,3 miljoen werknemers. Bron: ministerie van SZW (2023). Cao-afspraken 2023. Een product van de afdeling Cao-Onderzoek en Beleidsinformatie (COB) van de directie Uitvoeringstaken Arbeidsvoorwaardenwetgeving (UAW).

Cao-naam	Cao-code
BEROEPSONDERWIJS EN VOLWASSENENEDUCATIE, MBO	1022
BRANCHE CAO GEMEENTEN	1630
BRANCHE CAO SAMENWERKENDE GEMEENTELIJKE ORGANISATIES	4091
DEFENSIE PERSONEEL	1587
ENERGIE- EN NUTSBEDRIJVEN WENB SECTOR CAO GEO PROCES EN SERVICES	1471
FOKUS EXPLOITATIE, STICHTING	170
GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG (GGZ)	1574
HOGER BEROEPSONDERWIJS	625
HTM-CAO	136
KADASTER CAO	4090
KLM VLIEGERS OP VLEUGELVLIEGTUIGEN	1071
NEDERLANDSE UNIVERSITEITEN	1536
NEDERLANDSE GASUNIE N.V.	161
NETWERKBEDRIJVEN	3313
POLITIE PERSONEEL	1636
PRIMAIR ONDERWIJS	1494
PRODUCTIE- EN LEVERINGSBEDRIJVEN CAO	3335
PROVINCIALE SECTOR	1637
RET NV CAO	2841
RIJK	1646
SANQUIN CAO	2551
SOCIALE VERZEKERINGSBANK	1353
STICHTING WAGENINGEN RESEARCH	1475
TSO	4043
UNIVERSITAIR MEDISCHE CENTRA	1618
VODAFONEZIGGO CAO	4061
VOORTGEZET ONDERWIJS	1188
WATERBEDRIJVEN AANGESLOTEN BIJ DE WWB	941

Tabel 10. Selectie van werkgevers die de aanvulling regelen in hun eigen cao via een bovenwettelijke regeling (BWR)/afpraak.

A.5 Toelichting berekening effect maximering en vertraagde opbouw op de WW-uitkeringslasten

Om in kaart te brengen wat de WW-uitkeringslasten waren geweest als de duurverkortingsmaatregelen niet hadden plaatsgevonden, voegen we extra regels toe aan het WW-bestand met maandelijkse data voor personen die te maken hebben gehad met duurverkorting. Het aantal regels dat we toevoegen hangt af van het aantal maanden duurverkorting voor de betreffende persoon en het effect van de duurverkorting op de WW-duur per maand verkorte WW. We gebruiken hiervoor de effecten van een maand duurverkorting door de maximering respectievelijk de vertraagde opbouw op de WW-duur. We gebruiken de effectschatting waarbij de WW-gerechtigden met een private aanvulling ook zijn meegenomen, omdat we ook voor de groep met een private aanvulling een effect van de duurverkortingsmaatregelen zien (al is dit zoals verwacht kleiner dan voor de WW-gerechtigden zonder private aanvulling). De hoogte van de WW-uitkeringen in de toegevoegde regels is gelijk aan het gemiddelde van de hoogte van de WW-maandbedragen van de betreffende WW-gerechtigde. Hierbij laten we als er meer dan twee maanden beschikbaar zijn de eerste en de laatste maand buiten beschouwing omdat deze maanden meestal een gedeelte van een maand betreffen en bij ophoging naar een volledige maand vaak onwaarschijnlijk hoge maandbedragen geven.

B. Analyseresultaten in meer detail

	WW-duur		Kans op werk binnen 12 maanden	
Aantal maanden maximering	-13,4 ***	0,6	1,3% ***	0,3%
Indicator man (referentie = vrouw)	-69,9 ***	2,5	9,0% ***	1,1%
Type huishouden: Stel zonder kinderen (referentie = Eenpersoonshuishouden)	3,1	3,2	6,9% ***	1,6%
Type huishouden: Stel met kinderen	-16,2 ***	2,8	18,0% ***	1,3%
Type huishouden: Eenouderhuishouden	-14,6 ***	3,7	13,0% ***	1,8%
Type huishouden: Overig, onbekend, institutioneel	8,5 **	3,1	8,2% ***	1,4%
1e generatie buiten-Europese migratieachtergrond (referentie = Nederlands achtergrond)	26,0 ***	3,6	-20,0% ***	1,8%
2e generatie buiten-Europese migratieachtergrond	-4,5	4,4	0,4%	1,9%
1e generatie Europese migratieachtergrond	3,0	5,1	-3,7%	2,3%
2e generatie Europese migratieachtergrond	5,4	5,6	-5,3% *	2,4%
Huishoudvermogen in 2e kwintiel (referentie = vermogen in 1e kwintiel)	9,8 **	3,0	-6,0% ***	1,5%
Huishoudvermogen in 3e kwintiel	3,8	2,7	6,7% ***	1,2%
Huishoudvermogen in 4e kwintiel	7,0 *	2,7	10,0% ***	1,2%
Huishoudvermogen in 5e kwintiel	32,3 ***	3,0	7,5% ***	1,3%
Huishoudvermogen onbekend	14,6	12,2	-17,0% *	7,5%
Woonplaats sterk stedelijk (referentie = zeer sterk stedelijk)	-5,9 *	2,5	3,0% **	1,2%
Woonplaats matig stedelijk	-14,9 ***	2,9	4,2% **	1,4%
Woonplaats weinig stedelijk	-7,0 *	2,7	3,6% **	1,3%
Woonplaats niet stedelijk	-7,8 *	3,7	2,9%	1,7%
Woonplaats onbekend	5,5	26,6	3,3%	14,0%
Gemiddeld aantal contracturen per week voor instroom	0,8 ***	0,1	3,8% ***	0,1%
Uurloon voor WW in 2e kwartiel (referentie = uurloon 1e kwartiel)	76,2 ***	3,2	7,5% ***	1,4%
Uurloon voor WW in 3e kwartiel	119,0 ***	3,3	19,0% ***	1,4%
Uurloon voor WW in 4e kwartiel	169,0 ***	3,6	54,0% ***	1,5%
Uurloon voor WW onbekend	-116,0 ***	19,0	-13,0%	21,0%
Indicator herleefde uitkering	-58,5 ***	3,3	-3,4% **	1,1%
Werkverkenersscore 25-49 (referentie = werkverkenersscore 0-24)	-21,8 ***	3,0	39,0% ***	1,4%
Werkverkenersscore 50-74	-43,0 ***	3,5	57,0% ***	1,7%
Werkverkenersscore 75-100	-61,7 ***	8,0	69,0% ***	2,9%
Werkverkenersscore onbekend	-44,4 ***	8,0	29,0% ***	3,0%
Banken en verzekeringswezen (referentie = Agrarisch bedrijf)	132,0 ***	17,7	-12,0%	7,5%
Bewakingsondernemingen	69,2 **	22,0	-23,0% *	10,0%
Bouw- en baggerbedrijf	-76,3 ***	14,7	32,0% ***	6,5%
Culturele instellingen	22,9	15,3	4,2%	6,9%
Detailhandel en ambachten	99,3 ***	13,8	-7,6%	6,3%
Gezondheid	78,0 ***	13,6	-14,0% *	6,3%
Groothandel en Grootwinkelbedrijf	112,0 ***	13,6	-12,0%	6,4%
Havenbedrijf en binnenscheepvaart	48,6 **	15,1	-2,8%	7,0%
Horeca	53,6 ***	13,9	-4,8%	6,3%
Industrie overig	101,0 ***	14,3	-3,2%	6,5%
Metaal en techniek	22,2	15,4	8,3%	6,9%

Overheid	142,0 ***	15,6	-23,0% **	7,3%
Overige sectoren	52,8 ***	15,6	-14,0%	7,6%
Reiniging	67,3 **	20,6	-2,0%	9,9%
Uitgeverij	190,0 ***	17,2	-48,0% ***	8,6%
Uitzendbedrijven	-40,8 **	14,4	14,0% *	6,5%
Vervoer	9,1	13,8	1,0%	6,3%
Voedingsindustrie	88,3 ***	16,6	-3,6%	7,6%
Zakelijke dienstverlening	57,8 ***	13,8	1,6%	6,3%

Tabel 11. Alle regressiecoëfficiënten voor twee uitkomstvariabelen van **maximering** exclusief arbeidsverleden en maand van instroom 'fixed effects'

	WW-duur		Kans op werk binnen 6 maanden	
Aantal maanden vertraagde opbouw	-16,3 ***	2,9	1,7% *	0,7%
Indicator man (referentie = vrouw)	-15,5 ***	1,6	0,4%	0,3%
Type huishouden: Stel zonder kinderen (referentie = Eenpersoonshuishouden)	-2,9	1,7	0,2%	0,4%
Type huishouden: Stel met kinderen	0,2	1,6	-0,2%	0,4%
Type huishouden: Eenouderhuishouden	-0,4	2,4	-0,1%	0,5%
Type huishouden: Overig, onbekend, institutioneel	15,7 ***	2,4	1,8% ***	0,5%
1e generatie buiten-Europese migratieachtergrond (referentie = Nederlands achtergrond)	15,1 ***	2,2	-4,4% ***	0,5%
2e generatie buiten-Europese migratieachtergrond	15,9 ***	1,8	-3,6% ***	0,5%
1e generatie Europese migratieachtergrond	12,1 ***	2,7	-4,0% ***	0,7%
2e generatie Europese migratieachtergrond	6,0	3,4	-2,3% **	0,8%
Huishoudvermogen in 2e kwintiel (referentie = vermogen in 1e kwintiel)	2,2	1,4	0,0%	0,4%
Huishoudvermogen in 3e kwintiel	-1,7	1,6	0,2%	0,3%
Huishoudvermogen in 4e kwintiel	3,6	2,0	-2,5% ***	0,4%
Huishoudvermogen in 5e kwintiel	8,8 **	3,0	-5,3% ***	0,6%
Huishoudvermogen onbekend	9,5	5,6	-5,6% ***	1,5%
Woonplaats sterk stedelijk (referentie = zeer sterk stedelijk)	-2,4	1,5	2,5% ***	0,3%
Woonplaats matig stedelijk	-2,1	1,8	2,9% ***	0,4%
Woonplaats weinig stedelijk	-2,1	1,8	2,8% ***	0,4%
Woonplaats niet stedelijk	-5,4 *	2,6	4,7% ***	0,6%
Woonplaats onbekend	-13,1	15,0	11,0% ***	3,2%
Gemiddeld aantal contracturen per week voor instroom	-0,1	0,1	0,2% ***	0,0%
Uurloon voor WW in 2e kwartiel (referentie = uurloon 1e kwartiel)	30,0 ***	1,9	-0,5%	0,4%
Uurloon voor WW in 3e kwartiel	40,8 ***	2,2	-2,5% ***	0,4%
Uurloon voor WW in 4e kwartiel	59,3 ***	2,5	-9,9% ***	0,5%
Uurloon voor WW onbekend	-141,0 ***	8,6	-30,0% ***	4,0%
Indicator herleefde uitkering	1,7	2,1	-1,5% ***	0,4%
Werkverkenersscore 25-49 (referentie = werkverkenersscore 0-24)	-27,4 ***	3,9	10,0% ***	0,9%
Werkverkenersscore 50-74	-35,0 ***	4,0	14,0% ***	0,8%
Werkverkenersscore 75-100	-54,0 ***	4,1	17,0% ***	0,8%
Werkverkenersscore onbekend	-73,2 ***	7,1	9,7% ***	1,3%
Banken en verzekeringswezen (referentie = Agrarisch bedrijf)	51,5 ***	13,2	-8,4% **	3,2%
Bewakingsondernemingen	22,8	13,2	-0,2%	3,2%
Bouw- en baggerbedrijf	-27,9 **	10,2	3,2%	2,6%

Culturele instellingen	-0,5	10,4	1,3%	2,4%
Detailhandel en ambachten	29,6 **	9,4	-6,6% **	2,3%
Gezondheid	21,1 *	9,4	-1,2%	2,3%
Groothandel en Grootwinkelbedrijf	34,0 ***	9,4	-3,8%	2,3%
Havenbedrijf en binnenscheepvaart	14,0	10,5	-3,5%	2,4%
Horeca	15,1	9,3	3,0%	2,3%
Industrie overig	28,3 **	10,3	-5,9% *	2,5%
Metaal en techniek	5,3	10,3	-8,8% ***	2,4%
Overheid	50,4 ***	11,4	-12,0% ***	2,5%
Overige sectoren	20,6 *	10,5	-9,7% ***	2,6%
Reiniging	13,0	13,3	-0,3%	3,1%
Uitgeverij	40,4 ***	11,6	-14,0% ***	3,0%
Uitzendbedrijven	-23,5 *	9,5	-2,2%	2,3%
Vervoer	12,6	9,5	1,5%	2,3%
Voedingsindustrie	23,9 *	11,6	-5,8% *	2,7%
Zakelijke dienstverlening	14,3	9,4	-7,2% **	2,3%

Tabel 12. Alle regressiecoëfficiënten voor twee uitkomstvariabelen van **vertraagde opbouw** exclusief arbeidsverleden en maand van instroom 'fixed effects'

		Effect vertraagde opbouw			Gemiddelden			
					2016	2017	2018	2019
Beoogde effecten	WW-duur (in kalenderdagen)	-16	***	[-22 ; -11]	276	258	245	248
	Kans op werk							
	Binnen 3 maanden	3,0%	**	[0,8% ; 5,2%]	44%	41%	38%	39%
	Binnen 6 maanden	3,6%	**	[1,2% ; 6,0%]	59%	55%	52%	51%
	Binnen 12 maanden	1,9%	*	[0,3% ; 3,5%]	72%	67%	62%	62%
	Binnen 24 maanden	1,7%	*	[0,3% ; 3,1%]	80%	73%	69%	69%
Neveneffecten	Uitstroomredenen							
	Maximumduur bereikt	0,1%		[-2,0% ; 2,3%]	26%	23%	22%	21%
	Uitstroom door werk	0,4%		[-1,5% ; 2,4%]	57%	58%	60%	61%
	Uitstroom naar bijstand	-0,6%		[-1,3% ; 0,1%]	2%	2%	2%	2%
	Uitstroom ziektewet of AO	0,6%		[-0,5% ; 1,6%]	4%	5%	8%	11%
	Uitstroom overige sociale voorziening (incl. IOW)	0,1%		[-0,9% ; 1,1%]	3%	4%	5%	7%
	Cumulatief inkomen, 3 jaar							
	Inkomen uit WW en toeslagen	-3%		[-9% ; 3%]	€ 15 k	€ 13 k	€ 13 k	€ 13 k
	Inkomen uit werk	4%		[-1% ; 9%]	€ 45 k	€ 39 k	€ 37 k	€ 39 k
	Kwaliteit werkherhvatting, 1e baan							
	Uurloon	-€ 0,3	***	[-€ 0,5 ; -€ 0,1]	€ 15,8	€ 14,8	€ 14,4	€ 14,6
	Aantal gewerkte uren	0,3		[-0,3 ; 0,9]	18	16	15	15
	Vast contract	0,5%		[-0,9% ; 1,8%]	17%	16%	15%	14%
	Kwaliteit werkherhvatting, 3 jaar na instroom							
	Werkzaam	0,4%		[-1,6% ; 2,3%]	63%	60%	57%	56%
	Uurloon	-€ 0,1		[-€ 0,4 ; € 0,1]	€ 17,3	€ 16,0	€ 15,8	€ 16,0
	Aantal gewerkte uren	0,6	**	[0,2 ; 1,0]	31	29	29	30
	Vast contract	1,8%		[-0,7% ; 4,3%]	46%	53%	47%	46%
	Kwaliteit werkherhvatting, 5 jaar na instroom							
	Werkzaam	0,7%		[-2,7% ; 4,0%]	63%	58%	55%	-
	Uurloon	€ 0,2		[-€ 0,1 ; € 0,4]	€ 17,8	€ 16,7	€ 16,4	-
	Aantal gewerkte uren	0,5		[-0,3 ; 1,2]	31	30	30	-
	Vast contract	1,9%		[-1,6% ; 5,4%]	65%	62%	62%	-

Tabel 13. Netto-effect van een maand vertraagde opbouw op uitkomstvariabelen (uitbreiding van tabel 6).

Het eerste getal is de coëfficiënt en het tweede getal de standaardfout. Voor referentie geven de laatste kolommen de gemiddelde waardes voor de instroomcohorten 2016 t/m 2019. De bedragen zijn geïndexeerd naar het niveau van 2019. *** p<0,001 ** p<0,01 * p<0,05.

C. Gevoeligheidsanalyses regressie

C.1 Gevoeligheidsanalyses regressie maximering

We hebben een aantal gevoeligheidsanalyses gedaan om te onderzoeken of de regressieresultaten voor maximering standhouden wanneer we bepaalde subgroepen uitsluiten van de analyse. De resultaten hiervan staan in tabel 14. We lichten een paar opvallende resultaten uit.

Gevoeligheidsanalyse		Coëfficiënt voor aantal maanden maximering	
WW-duur			
Uitgangsmodel	-13,40	***	0,56
Weglaten 62+ jaar oud	-15,00	***	0,54
t/m cohort februari 2017 (i.v.m. coronacrisis)	-13,60	***	2,23
Weglaten herleefde uitkeringen	-14,50	***	0,62
Incl. personen met private aanvulling	-12,00	***	0,38
Standaardfouten geclusterd op arbeidsverleden	-13,40	***	1,60
Standaardfouten geclusterd op maand	-13,40	***	0,70
Kans op werk binnen 12 maanden			
Uitgangsmodel	0,98%	***	0,08%
Weglaten 62+ jaar oud	0,92%	***	0,08%
t/m cohort februari 2017 (i.v.m. coronacrisis)	0,99%	*	0,38%
Weglaten herleefde uitkeringen	1,10%	***	0,09%
Incl. personen met private aanvulling	0,79%	***	0,04%
Standaardfouten geclusterd op arbeidsverleden	0,98%	***	0,11%
Standaardfouten geclusterd op maand	0,98%	***	0,08%

Tabel 14. Gevoeligheidsanalyses voor regressies maximering

De duurverkortung heeft ook op WW-gerechtigden met een **private aanvulling** een groot effect. Wanneer we deze groep opnemen in het model neemt het effect van de maximering op de WW-duur af van -13,40 (uitgangsmodel excl. personen met private aanvulling) naar -12,00 (incl. personen met private aanvulling). Hieruit blijkt dat de duurverkortung ook een aanzienlijk effect heeft op personen met een private aanvulling aangezien deze groep omvangrijk is. (Het percentage WW-gerechtigden met een private aanvulling is tussen de 57% en 85% in de periode 2016-2019). Dit effect zagen we ook al in de beschrijvende statistieken in tabel 5. Hetzelfde patroon zien we terug bij de uitkomstvariabele kans op werk binnen twaalf maanden. In de tweede bijeenkomst met de experts werd aangegeven dat de experts dit niet onwaarschijnlijk vinden. Er kan sprake zijn van een psychologisch effect als de WW-gerechtigden vanuit het UWV te horen krijgen dat hun WW-uitkering binnenkort afloopt (ook al hebben ze daarna nog een private aanvulling). Het kan ook zo zijn dat de private aanvulling slechts een gedeeltelijke aanvulling is of dat de aanvulling onbekend is bij WW-gerechtigden. Dit kan verschillen per cao. Wij hebben dit niet onderzocht.

Daarnaast hebben we een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd waarbij we alleen de personen meenemen die van 2015 tot en met februari 2017 de WW in zijn gestroomd. Voor deze personen viel de coronacrisis niet samen met de maximale WW-periode. Het effect van de maximering op de WW-duur wijkt voor deze subgroep niet significant af van het uitgangsmodel. Wel zien we dat de standaardfout een stuk groter is voor deze analyse. Dit komt doordat de identificatie van het effect in dit model lastiger is doordat er minder variatie is in het aantal maanden duurverkorting binnen een instroomcohort (zie figuur 10.) Voor deze subgroep zien we dat het effect van maximering op de kans op werk niet significant verschilt van nul. Wij denken dat hier niet zozeer een inhoudelijke reden achter schuilt maar dat dit komt door de lastigere identificatie van het effect voor deze cohorten.

Tot slot hebben we bekeken op welk niveau we standaardfouten moeten clusteren. In het uitgangsmodel gebruiken we clusterrobuuste standaardfouten die we clusteren op de combinatie van maand van instroom én arbeidsverleden bij instroom. We hebben hiervoor gekozen omdat de ‘treatment’ (namelijk de mate van maximering) wordt toegekend op basis van de combinatie van maand van instroom en arbeidsverleden bij instroom. Als we de clusterrobuuste standaardfouten met andere clusters berekenen dan zien we dat de standaardfouten het grootst zijn bij maximering als we clusteren op alleen arbeidsverleden. Bij vertraagde opbouw zijn de standaardfouten het grootst als we clusteren alleen arbeidsverleden of op maand van instroom.

C.2 Gevoeligheidsanalyses regressie vertraagde opbouw

De resultaten van de gevoeligheidsanalyses voor vertraagde opbouw staat in tabel 15. Ook hierbij hebben we geprobeerd om effecten te schatten voor alleen de cohorten voor wie de maximale WW-duur niet overlapt met de coronacrisis. Voor deze analyse hebben we alleen personen meegenomen die tot en met februari 2018 de WW in zijn gestroomd. Helaas is het model op deze manier niet goed geïdentificeerd doordat er (bijna) geen variatie is in het aantal maanden duurverkorting binnen een instroomcohort. (Zie figuur 8.) Hierdoor is er multicollineariteit tussen de maand-jaar dummyvariabelen en de variabele voor het aantal maanden duurverkorting.

Gevoeligheidsanalyse		Coëfficiënt voor aantal maanden vertraagde opbouw	
WW-duur			
Uitgangsmodel	-16,30	***	2,90
t/m cohort februari 2018 (i.v.m. coronacrisis)	-30,30	***	6,39
Weglaten personen arbeidsverleden 10 jaar	-21,80	***	4,76
Weglaten herleefde uitkeringen	-14,50	***	3,00
Incl. personen met private aanvulling	-11,00	***	2,21
Standaardfouten geclusterd op arbeidsverleden	-16,30	***	1,57
Standaardfouten geclusterd op maand	-16,30	***	2,94
Kans op werk binnen 12 maanden			
Uitgangsmodel	3,6%	**	1,2%
t/m cohort februari 2018 (i.v.m. coronacrisis)	7,4%	**	2,4%
Weglaten personen arbeidsverleden 10 jaar	-7,6%	***	1,1%
Weglaten herleefde uitkeringen	4,0%	***	1,2%
Incl. personen met private aanvulling	2,2%	***	0,6%
Standaardfouten geclusterd op arbeidsverleden	3,6%	***	0,4%
Standaardfouten geclusterd op maand	3,6%	**	1,2%

Tabel 15. Gevoeligheidsanalyses voor regressies vertraagde opbouw. Regressies waarbij het effect van vertraagde opbouw niet goed is geïdentificeerd (en waarbij de resultaten dus onbetrouwbaar zijn) zijn grijs gemarkeerd.

Verder zien we dat het weglaten van de controlegroep (personen met **tien jaar arbeidsverleden**) ertoe leidt dat het effect van vertraagde opbouw niet goed geïdentificeerd is, zoals beschreven in paragraaf A.1.2. Daarom voegen we in het uitgangsmodel voor vertraagde opbouw deze controlegroep wel toe.

Tot slot zien we dat het opnemen van personen met een private aanvulling een groter dempend effect heeft op de uitkomsten dan bij maximering. Met andere woorden: voor de personen met een private aanvulling in de doelgroep vertraagde opbouw heeft de vertraagde opbouw relatief weinig effect, dat kan komen doordat deze personen in sectoren werken (met een private aanvulling) waar zij snel een nieuwe baan vinden.

D. Expertgroep

Bij het onderzoek was een expertgroep betrokken voor de econometrie. Deze groep is twee keer bijeengekomen: een keer om de aanpak te bespreken en een keer om de resultaten te bespreken. De groep bestaat uit de onderstaande leden.

Expert	Organisatie / achtergrond
Leonie Gercama	Econometrist en wetenschappelijk medewerker bij Centraal Planbureau
Ronald Dekker	Econometrist en arbeidsmarktonderzoeker met focus op beleid bij TNO
Nynke de Groot	Gepromoveerd op evaluaties arbeidsmarktbeleid/Coördinerend adviseur bij Zorginstituut Nederland
Egbert Jongen	Hoogleraar Economie en sociaaleconomisch beleid Leiden Universiteit
Bas van der Klaauw	Professor beleidsevaluaties VU/Directeur Tinbergen Instituut
Marloes Lammers	Onderzoeker onderzoek SEO (2020)/Senior kennisadviseur UWV